

korotan

Marec
1969
XXXVI

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

Oración de Paulo VI para pedir la fe

LA NECESIDAD DE DIOS

No podemos sustraernos a las reflexiones que la empresa espacial recientemente llevada a feliz término, despierta en la mente de los hombres. Sin duda, considerar detenidamente este hecho singularísimo ha de ser útil al progreso de la conciencia humana, para recordarle las asombrosas proporciones del universo respecto a nuestra ínfima pequeñez, para disponerla a concebir la vida terrestre en términos más exactos y más comunitarios, para despertar el sentido del misterio de la vida humana, de su destino, de sus relaciones con el primer Ser, trascendente y soberano, en quien el cosmos encuentra su origen y su secreta finalidad...

Una consecuencia nos consuela y exalta: la necesidad del concepto de Dios, de su existencia y de su conocimiento, se impone con mayor fuerza e irrumpe en la mezquina y empírica idea que con frecuencia tenemos de la divinidad, para dilatar hasta el infinito nuestra pensamiento infantil y estimularlo a repetir con un sentido nuevo y profundo la sencilla, sublime, insuperable invocación evangélica: "Padre nuestro que estás en los cielos". Que María, profetisa del "Magnificat" nos ayude en este lenguaje celestial y terrestre.

Paulo VI

duhovno življenje

Kje je kaj?

UVODNIK	130	To je najbolj čudovito znamenje
SVETO PISMO	138	Mojzes in izhod iz Egipta
BOGOSLUŽJE	189	Molitveni namen
CERKEV V SVETU	132	Cerkev v današnji tehnični družbi
	136	Nova merila
	156	Dialog med kristjani in ateisti
	184	Dialog o dialogu
VZORI IN DOGODKI	143	Iz dnevnika Janeza XXIII.
	146	Kardinal Beran 80-letnik
	173	Papež Gregorij Veliki
RAZNO	148	Kako je s šolami v Sloveniji
	159	Ruski patriarh Aleksij
	178	P. Gratry — prerok XIX. stoletja
	183	Novo vino v nove mehove
V DRUŽINI	160	Ako bi bili dobri kristjani
	162	Družinski koledar
	162	„Ne morem pozabiti tega, kar je bilo doma“
ZA MLADINO	165	Priprava na zakon
	169	Danijelove zgodbe
	170	Mladinska pošta
ROMAN	180	Zlato večnega Juda
NOVICE	186	Slovenci po svetu
	188	Svetovne novice
	190	Novice iz Slovenije
	192	Med nami v Argentini

MAREC (Marzo) 1969

1969 — Štev. 3

Leto XXXVI

TO JE NAJBOLJ ČUDOVITO ZNAMENJE

Dvanajst dni vsako leto so križi zaviti v vijoličasto blago. Na veliki petek Cerkev odstrani vijoličasto barvo. Pred nami žari po ba križanega Zveličarja, ki je prelil svojo kri do zadnje kaplje, v naše odrešenje.

Gledamo križ, katerega toliko ljudi naše dobe, velikih in mogočnih, pa tudi malih in slabotnih, noče več poznati. Sramujejo se tega znamenja, dasi so mnogi od njih prejeli za vse življenje v imenu tega znamenja neizbrisni pečat kristjanov v svoje duše. Ubogi vsi tisti, ki jih križ več ne posvečuje in ne rešuje, tem je res kot kamen spotike! Sami so se oropali najboljšega zdravila, ki lajša stisko in težo današnjih dni

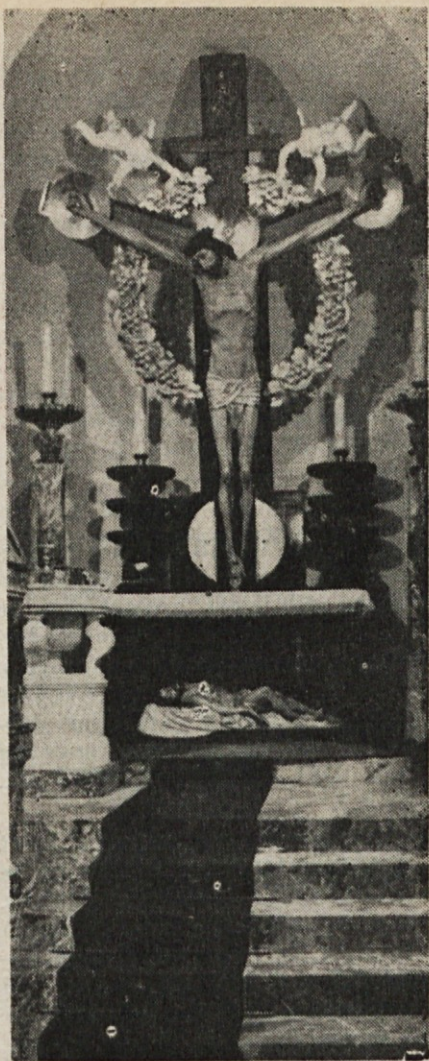
vsem, ki ga gledajo in se ga oklepajo z zaupanjem.

Gledamo ta križ in ga imamo v časti, saj nam priča, da je nekaj na svetu, kar je močnejše kot greh, stiska, sovraštvo in smrt. Tisto nekaj, je ljubezen Boga Očeta, ki svojemu Sinu ni prizanesel, ampak ga je žrtvoval za nas vse. Križ, na katerem je božji Sin, najlepši med človeškimi otroci, pa do krvi pretepen in s trnjevo krno na glavi ter obleke oropan, ki je končal sredi dveh resničnih razbojnikov v najhujših mukah svoje sveto življenje, je najlepši dokaz za človekovo veličino in dostojanstvo. Bog Oče ni mogel več, človeško povedano, gledati človeka v tolikem ponižanju. On, ki ga je čudovito ustvaril, ga je še čudoviteje prenovil. Cena za to je bila Jezusova na lesu križa.

Gledamo križ, ki visi na stenah krščanskih stanovanj, križ, ki je bil priča že tolikim tihim solzam, pa tudi glasnim krikom, porojenih iz silnih bolečin. Ta križ ne odpravi sicer povsem našega trpljenja. Zemlja bo ostala za vse čase solzna dolina in bolečina nas bo spremljala vse do groba; toda to naredi Kristusov križ: našemu trpljenju jemlje trdoto, kajti pove nam, da naš osebni križ ni brez smisla. Razkriva nam poslanstvo bolečine; pove nam, da s križem zadoščevati, delati pokoro, reševati duše. Kdor se opre na Kristusov križ, bo srečen, čeprav se bo telo krivilo in lomilo pod udarci življenja.

Gledamo križ, in ga gledamo s ponosom in zaupanjem, saj je naše bojno znamenje. Pod njegovim varstvom je borba proti silam temé lažja in znosnejša. Svet je danes poln nebožjih sil. Sicer je borba med dobrim in zlom, med Bogom in Luciferjem, med smrtjo in življenjem že odločena. Velikonočna pesem pri sv. maši pravi tako lepo in pomembno: „Smrt in življenja sta se borila (na križu) v prečudnem dvoboju: Gospod življenja je umrl in sedaj kraljuje živ.“ Toda čeprav je knez temé svojo bitko izgubil, še ne odneha. Zato mora vsak človeški rod, pa tudi vsak posameznik znova prestatí boj, kot ga je Kristus na križu, če hoče z njim skupaj slaviti dokončno zmago. Ta borba zahteva veliko napora. Le kdor upre svoj pogled na križ in se ob tem pogledu spomni velikih resnic našega odrešenja ter se Bogu da v popolni predaji na razpolago, bo dosegel uresničenje besed: „V tem znamenju boš zmagal!“

Gledamo križ, in se spominjamo besed našega Zveličarja, ki je napovedal, da se bo ta križ pokazal ob koncu časov vsem ljudstvom in rodovom, ki bodo na glas angelskih tromb vstali iz groba in se zbrali k poslednji sodbi. Takrat bo križ znamenje zmage in zmagoslavja vseh, ki so za časa svojega zemeljskega bivanja zvesto Bogu služili. Tedaj bo to križ, tudi glasnik novega božjega kraljestva, kraljestva, v katerem bo

doma le še sreča; in ta sreča bo brez konca, kot nima konca božje življenje.

CERKEV V DANAŠNJI TEHNIČNI DRUŽBI

Od značilnosti današnje družbe sta gotovo važni: velika lokalna gibljivost prebivalstva in tesna povezava ljudi po modernih obveščevalnih sredstvih. Vse to vpliva tudi na življenje in delo Cerkve v današnjem svetu. O tem smo že nekaj povedali (gl. Duh. življenje 1969, jan., febr.).

Naslednja važna značilnost današnje tehnične družbe pa je specializacija socialnih funkcij, t. j. množica najrazličnejših ustanov, ki ima vsaka svoje posebno socialno poslanstvo ali funkcijo.

Včasih, v predtehnični družbi, je ena sama socialna ustanova vršila socialne funkcije, je služila različnim namenom. Tako je npr. stara patriarhalna družina nudila svojim članom tako rekoč vse, kar so potrebovali:

ekonomske pogoje za življenje, vzgojo in izobrazbo, razvedrilo. Ustrezala je različnim socialnim potrebam in namenom (to je „polivalentna“ socialna ustanova, kot govore sociologi).

Podobna merila

Podobno velja za večje socialne enote v stari predtehnični družbi: za razširjeno družino (zadružno ali rod), če odmislimo podlago sorodstva — za večje naselje ali skupino naselij, občino, ki je živela kot zaokrožena socialna enota, ki je bila od ostalega sveta bolj ali manj ločena.

V vseh glavnih vsakodnevnih življenjskih potrebah je ta prvotna socialna skupnost v glavnem sama sebi zadostovala, nudila svojim članom vse.

V dušnem pastirstvu odgovarja tej družbi teritorialno in socialno omejena enota podeželske fare in kot dušni pastir njen župnik.

Apostolsko delo v fari je župnik mogel vršiti vse sam: katehezo otrok, pripravo na prvo obhajilo in birmo, krščanski nauk s prižnice, pripravo na zakon, stanovski pouk, karitativno delo Cerkve, duhovno svetovalstvo... Vse to in morda še kaj je bilo izključno njegovo delo. (Cerkvene službe in ustanove takega značaja, ki služijo različnim funkcijam, kot župnik v tistih razmerah, religiozna sociologija imenuje polivalentne ustanove).

Specializacija socialnih funkcij v današnji družbi

S celotnim napredkom in razvojem družbe so se vedno bolj množile socialne ustanove, ki je vsaka od njih vršila samo svojo določeno socialno nalogo (funkcijo). Te ustanove so — kot govorijo sociologi — monovalentne. Na ekonomskem področju imamo danes posebne ustanove, druge spet na področju vzgoje in izobrazbe, druge za razvedrilo itd. Na vsakem področju je spet množica najrazličnejših ustanov s svojim posebnim socialnim namenom; vsaka vrši svojo določeno nalogo in ne posega na področje drugih.

Za ekonomsko področje je danes značilna bogato specializirana produkcija posameznih industrij. Osnovnim potrebam ustrezajo: prehrani živilska industrija, obleki tekstilna in cela vrsta sorodnih industrij, stanovanju stavbena in mnoge druge

za opremo bivališča, prevozu in opremi tovarn metalurgična in dolga vrsta od nje odvisnih industrij itd. Pa imamo tudi drobne vsakdanje potrebe, ki jim ustreza vsaki svoja posebna specializacija (ali moremo kar reči, da produkcija ustvarja te vsakdanje potrebe, ko nudi na trgu vedno nove koristne predmete, ki mikajo): milo, glavnik, zobna ščetka, zobna krema, škarje, svinčnik, pero, črnilo, papir, knjiga, škatlje in škatljice, bričev, brivski aparat, nožiček, radio aparat, steklenice in stekleničice, sveča, žepna svetilka, električna luč, telefon, jedilni pribor, zobotrebek, očala, geniol, aspirin...

Podobno je specializirano tudi razdeljevanje posameznih produktov, kar vrši trgovina. Od različnih gospodarskih in trgovskih ustanov je za našo družbo važna moderna organizacija denarnega trga, bankarstvo.

Na področju vzgoje in izo-

brazbe imamo prav tako najrazličnejše ustanove, šole in tečaje in zavode, javne in zasebne, različne po spolu in starosti gojencev, po snovi in namenu izbrazbe.

Na znanstvenem področju je tudi privedla do tolikih uspehov, ki se z njimi ponaša današnja znanost, prav moderna delitev in specializacija znanstvenega dela.

Razvedrilu tudi služijo posebne ustanove: športne organizacije, družabni klubi, potniške in izletniške agencije in podjetja, filmska, gledališka podjetja itd.

Posledice v družbi

Vse to ima tele neposredne posledice, ki so tudi značilne za današnjo družbo:

1. Življenje družbe danes ni tako preprosto, kot je bilo včasih, ampak je zelo zapleteno po mnogoterih novih funkcijah na gospodarskem, kulturnem, družabnem, verskem področju, ki jih zahteva današnja družba. Te funkcije vrše najrazličnejše nove institucije, ki se vedno množe in se tako z njimi množe vezi, ki povezujejo ljudi v današnji družbi.

2. To pa ne pomeni, da se danes ljudje med seboj osebno, po svojem osebnem življenju bolj poznajo. V stari, statični družbi v zaključenih skupnostih so se ljudje globlje poznali; v naši družbi vedno bolj raste anonimnost in je zanjo značilen sekun-

darni tip medsebojnih odnosov: poznam človeka po obrazu, morada po imenu, ga vidim vsak dan, a njegovega osebnega življenja v družini ne poznam; poznam tako npr. lekarnarja, uradnika na banki, na pošti, prodajalca v trgovini — a niti ne vem, kje živi.

To je značilno zlasti za urbanški tip življenja, t. j. za življenje v mestih in velemestih, ki jih oblikuje sedanja družba. Tu je človek v najvišji meri deležen pridobitev današnje tehnične družbe in je organizacija moderne družbe najvišja.

Posledice v Cerkvi

Odmev tega najdemo danes tudi na verskem, cerkvenem področju. Tudi tu so razmere v današnji družbi in verske potrebe vernikov privedle do specializacije v dušnopastirskem ali pastoralnem delu.

Verske potrebe so danes najrazličnejše: verski pouk otrok (s pripravo na prvo obhajilo in birmo) in odraslih, sodobna verskomoralna priprava na zakon, laiški apostolat, apostolat tiska, radia, televizije, vzgoja laičnih apostolov, dušno pastirstvo akademikov in inteligence, apostolat med delavci, socialno vprašanje, cerkveno karitativno delo, duhovniški in redovniški poklici, sodobna verska izobrazba vernikov (sv. pismo, liturgija), cerkvenoupravno delo (kartoteka, pisarna), verska statistika in

drugi problemi religiozne sociologije...

Danes, zlasti na velikih mestnih farah, župnik več ne more opraviti vsega sam (polivalentno poslanstvo). Vernikom ne more dati vsega sam, ampak so za posamezne namene nastale pod njegovim pokroviteljstvom različne ustanove in organizacije, ki vsaka vrši svojo posebno nalogo (monovalentne ustanove). V teh delajo najrazličnejši župnikovi sodelavci: duhovniki, redovniki in redovnice, laiki — večkrat v svojih funkcijah strokovnjaki, ker župnik morda ni. Župnik pa vrši delo, ki ga v njem nihče ne more nadomestiti.

Centri in tečaji

Tako so nastali ponekod liturgični centri in krožki, za liturgično vzgojo vernikov, ki jim asistirajo izvedenci v teh vprašanjih. Ob liturgičnih reformah je danes aktualna potreba vzgoje liturgičnih laičnih sodelavcev pri liturgiji: bravcev in laičnih voditeljev. Ponekod so že organizirali tečaje v ta namen, seveda pod vodstvom strokovnjakov.

Za uspešno in sodobno katehezo in vzgojo odgovarjajočih katehetov, duhovnikov ali laikov, si prizadevajo katehetski centri in periodični katehetski tečaji.

Znani so tečaji za pripravo na zakon, predzakonski pouk in vzgojo, ki so ponekod stalna ustanova, ki jo vsakikrat obiskujejo stotine ženinov in nevest. V

Chicagu je 10 do 15 krat letno tak sestanek, kjer se zbere nad 1000 parov, bodočih zakoncev, in jim govori zakonski mož, zakonska žena, zdravnik, duhovnik, ki se posebej posveča tem vprašanjem.

Vzgoji zakoncev in po njih oblikovanju družin se posvečajo različna družinska gibanja in družinski krožki.

Nastajajo različne posebne ustanove za karitativno delo in laiški apostolat.

Pri vsem tem delu dobijo laiki in redovnice lepo področje apostolata, sodelovanja s Cerkvijo; ni nujno, da bi vedno bil pri vsem delu navzoč duhovnik.

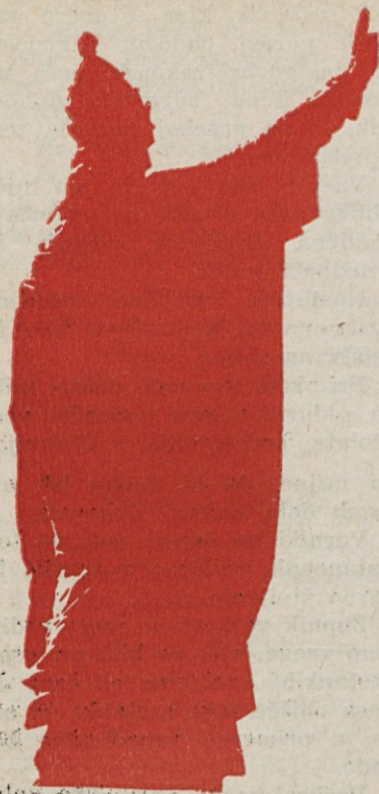
Verniki se danes tudi po teh ustanovah vraščajo v versko in farno življenje.

Župnik večkrat ne more voditi sam vsega, niti ne biti pri vseh sestankih; kvečjemu od časa do časa obišče take sestanke in seje, s primerno vzpodbudno besedo.

Večkrat je to apostolsko vplivanje brez medsebojnega osebnega poznanja, že kar na anonimnosti: predavatelj govori stotinam (npr. na predzakonskem tečaju), na študijskem tednu apostolskih organizacij, na radiu, televiziji...

V današnjih apostolskih ustanovah tako dobiva velik pomen poleg tradicionalnega duhovnega vodstva, kolektivno duhovno vodstvo na skupnih sestankih in shodih.

Dr. Fr. Gnidovec

**Cerkev
in
mednarodni
problemi**

**NOVA
MERILA**

Zgodovina se ponavlja, pogosto slišimo tudi v naših časih. Na prvi pogled bi se zdelo, da je tako, vendar je treba iti s časom in si priznati: vedno nam čas odpira nekaj novega.

Ko so pred več ko sto petdeset leti urejali nove temelje za svet po katastrofah napoleonskih vojsk, ki so pretresle celo Evropo, se je leta 1815 na Dunaju zbral kongres vladarjev in državnikov. Novi red so sklenile izdelati Anglija, Avstrija, Rusija na eni strani in poražena Francija na drugi strani. Dolgo so se prepirali, kako bi se dela lotili, a se niso mogli sporazumeti, ker niso mogli najti način, kako bi sedli okoli okrogle mize in začeli z delom za mir. Nikdo ni hotel biti drugi, vsak si je lastil pravico biti prvi. Nazadnje so v cesarski palači odkrili dvorano, ki je imela štiri vrata. Vsak od štirih je prihajal in odhajal skozi svoja vrata — in pogajanja so se mogla začeti.

Po tolikih letih se je sedaj v Parizu začela zgodovina ponavljati. Za sklenitev miru v Vietnamu so se zbrali štirje, dva na eni in dva na drugi strani, toda ne morejo sestiti okoli iste mize in doslej še niso iznašli, kakšna bo miza, da pri tem ne bi bil nikdo zapostavljen ali užaljen. Prestiž je bolj važen!

Gre za čast in ugled — pri tem pa umirajo in trpijo tisoči in tisoči in strokovnjaki napovedujejo, da se bodo delegati v Parizu pogovarjali še vsaj tja

do konca leta 1969; miru še ne bo!

Torej so še območja, kjer se zgodovina ponavlja in se umetnost vojskovanja študira res iz učbenikov in knjig vojaške modrosti. Toda ob tem smo sproti priča, kako se kljub vsemu gradi nov svet, če se pri tem ne lomijo kopja in ne pokajo puške in se ne brišejo bodala, polna človeške krvi. Občestveno gibanje krščanskih cerkva je staro že nekaj desetletij (prav te čase izhajajo v vseh jezikih lepe knjige o pastoru Boenhofferju, ki je začel že l. 1930 širiti idejo povezave vseh krščanskih cerkva, a bil potem na Hitlerjev ukaz obglavljen nekaj mesecev pred koncem vojne), toda z vso silo se je občestveno gibanje začelo odpirati vsemu svetu z idejami, ki slone res tudi na zgodovini, a odpirajo vsemu človeštvu nauk o tisti zgodovini, ki je sodelavka božjih načrtov — torej zgodovina, čvrsto postavljena v zemljepisno karto božje ljubezni in modrosti. Pri tem delu pa so vsi enaki, veliki in mali.

Listi so od časa do časa polni poročil o skupnih občestvenih zborovanjih vseh krščanskih cerkva. Preteklo leto je bilo med najznamenitejšimi zborovanje v Upsali na švedskem, kjer so se posvetov udeleževali vodilni člani katoliške hierarhije in sicer uradne in splošne.

Mnogo je bilo o tem napisa-nega, cele knjige bodo obravnavale, kaj se je v Upsali rodilo.

Toda poleg knjig so bile posnete tudi številne slike za ves svetovni tisk in tudi za dokumentacijo zgodovini. Na slikah pa je dokaz, kako se vsem sodi po novih merilih popolne enakopravnosti.

Kjer so bili in kamor so šli, nikjer se ni vrivala posebnost ali značilnost tistega sveta, ki se mora naslanjati na nauke zgodovine, pa jih nekateri pomanjkljivo tolmačijo. Na nobeni mednarodni konferenci ali pri dialogih med raznimi verskimi, pa tudi drugimi krščanskimi graditelji miru, se ne govori o tem, kdo je prvi, tudi se ne načenjajo vprašanja, kakšna bi naj bila miza za srečavanja ali posvete. Za vse so že vnaprej določena ista merila, še več, vsakdo ve, kje mu je mesto.

Vse to pa je mogoče, ker se pri tem nikdo ne vprašuje, kakšna je pri vsakem zunanja sodba ali oznaka, vsakdo se drži samo tistega, kar mu je z vero posajeno v srce — vsebina srca in ogenj v srcih navzoče ljubezni določa lestvico ugleda, prednosti in časti — odloča ne samo zgodovinsko, ampak večno merilo, ki mu je ime ljubezen.

Marsikdo bo zmignil z rame-ni, češ, saj to je veljalo že tisočletja in tisočletja, in vendar smo šli skozi toliko vojska in mednarodnih nesreč. Res je: toda še vedno velja, da je bila Cerkev tudi skozi vso zgodovino glavna in vodilna učiteljica pri oblikovanju mednar. prava.

Ruda Jurčec

Mojzes

in

izhod

iz

Egipta

Abraham, oče izvoljenega ljudstva, je prejel od Boga obljubo, da bo dežela Kanaan, v katero se je na božji klic preselil z Vzhoda, dana v last njegovemu zarodu. Začetek te posesti uresniči že Abraham sam, ko kupi od Hetejca Efrona nekaj polja z votlino v Makpeli pri Hebronu. V tej votlini naredi družinsko grobnico, v katero pokoplje ženo Saro in v kateri je sam pokopan, potem ko je živel stopetinsedemdeset let (I, 2 in 25).

Nosilec božjih obljub je za Abrahamom njegov sin Izak, za njim pa tega sin Jakob, ki se imenuje tudi Izrael, oče dvanajsternih sinov, od katerih izhaja dvanajst Izraelovih rodov. Abraham, Izak in Jakob so stari očetje izraelskega ljudstva. Sam Bog se Mojzesu razodene kot Bog Abrahamov, Bog Izakov in Bog Jakobov in pravi: „To je moje ime na veke“.

Kot pastirski poglavarji, ki morajo s svojimi čredami ovac iskati dobro pašo, se v suši selijo v Egipt, ki ga namaka reka Nil. Tako je šel v Egipt v času lakote Abraham, pa se je spet povrnil v deželo Kanaan z vsem, kar je imel (I, 12). Izaku, ki hoče v podobni dobi slediti očetovemu zgledu, Bog to odsvetuje. Preživi se s svojo družino v Gerazi, v deželi Filistejcev, ob Sredozemskem morju (I, 26). Jakob pa se v času dolgotrajne lakote, ki je zajela za sedem let sam Egipt, pa je tam njegov sin Jožef, ki so ga bili bratje tja za sužnja prodali, postal podkralj in v času dobrih letin poskrbel za potrebno žito, na njegovo povabilo z vso družino, ki šteje sedemdeset oseb, preseli v Egipt in se s faraonomim dovoljenjem naseli v deželi Gesen, kjer so bili dobri pašniki. Očak Jakob umrje v Egiptu, star sto sedemštirideset let, njegovi sinovi pa ga po njegovem naročilu pokopljejo z vsemi častmi v družinsko grobnico v Hebronu (I, 49-50).

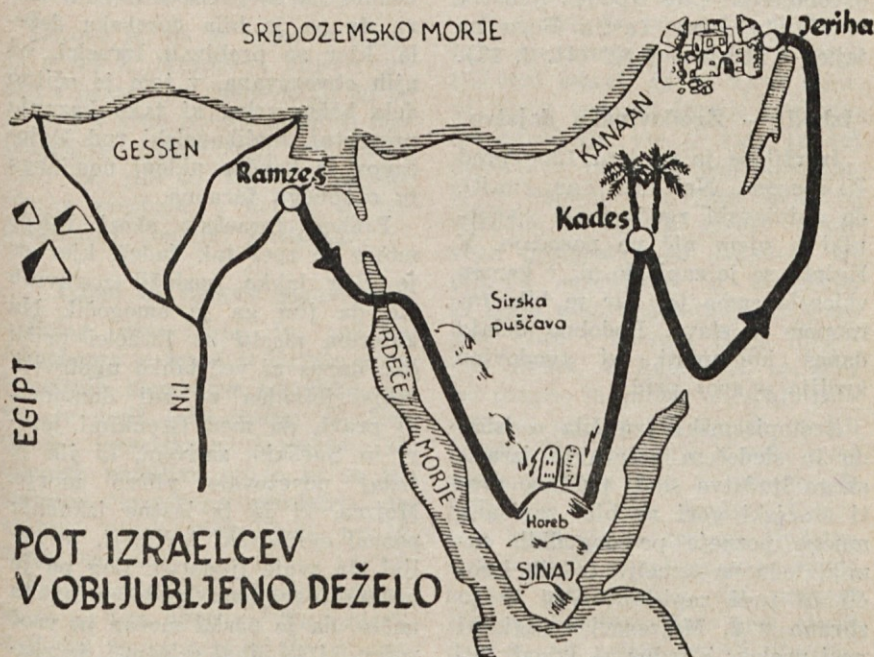
Izraelci so se torej naselili v Egiptu, v gesenski pokrajini, ki so jo dobili v last. Tu živijo čez štiristo let. O vsej tej dolgi dobi nam Sveto pismo nič drugega ne pove, kot da so narasli in se silno namnožili (I, 47, 27). Ta velika plodovitost je postala vzrok, da so jih začeli egiptovski faraoni stiskati in uničevati. Tedaj pa se je dopolnil čas, predviden v božjem načrtu odrešenja, in Bog sam, zvest svojim obljubam, reši Abrahamov, Izakov in Jakobov rod

egiptovske sužnosti ter sklene z njimi na gori Sinaj svojo zavezo. Božji načrt človeškega odrešenja stopi s tem v novo, odločilno dobo.

Mojzes

Rešitelj, ki ga Bog pošlje izraelskemu ljudstvu, je Mojzes, najpomembnejša osebnost Stare zaveze. Bog sam poskrbi za njegovo usposobljenost in izobrazbo. Rešen iz Nilovih valov in posinovljen po faraonovi hčerki si more prilastiti vse zaklade egiptovske vednosti in kulture, tudi državniške in vojaške spretnosti. Tako postane svojemu narodu, ki mu je v vsem zvest ostal, voditelj, zakonodajalec, vojskovodja, prerok in duhovnik. V

sinajski puščavi, kamor ubeži pred faraonovim nasiljem, zori njegov značaj skozi štirideset let v samoti in molitvi, ko pase ovce svojega tasta Jetra, madianskega duhovnika. Tu se mu Bog razodene v gorečem grmu in ga pokliče. Nalaga mu poslanstvo, ki ga bo popolnoma zajelo in bo od njega zahtevalo kot skalo trdno in brezpogojno vero. Bog se predstavi Mojzesu s skrivnostnim imenom: „Jaz sem, ki sem“ (II, 3, 14). Hebrejsko se to izgovarja: Jahve. Bog se s tem imenom označuje kot bitje, ki ima bivanje samo od sebe. V Razodetju se to božje ime tako razlaga: „Jaz sem Alfa in Omega, začetek in konec, pra-

vi Gospod Bog, ki je, ki je bil in ki bo, Vsemogočni“ (I, 8). Ta skrivnostni, večni, edinstveni, vsemogočni Bog poziva Mojzesa: „Pojdi! Pošiljam te k faraonu, da izpelješ moje ljudstvo, Izraelove sinove iz Egipta.“ Zavedaje se silne odgovornosti in vseh silnih težav, ki bodo združene s tem božjim poslanstvom, se Mojzes izgovarja: „Kdo sem jaz, da bi vse to izvršil?“ Bog mu zagotovi svojo pomoč: „Jaz bom s teboj“ (II, 3, 12). Naj torej ne misli na svojo človeško šibkost, naj ne zaupa vase, ampak v Boga, ki bo v vsem njegova moč, njegova luč in njegova tolažba. Se mu da znamenje, ki mu zagotavlja uspeh osvobojenja: „Ko izpelješ ljudstvo iz Egipta, boste častili Boga na tejle — sinajski gori“ (II, 3, 13).

Izhod — Zgodovinsko dejstvo

Izvršil se je po letu 1250 pred Kristusom. Ne sme nas motiti, da egiptovski zgodovinski spomeniki o njem nič ne poročajo. V Egiptu se je zapisalo ali v kamen vklesalo samo to, kar je bilo faraonom v slavo. Podobno delajo danes komunisti, ki zgodovino krojijo v svoj prid.

Svetopisemska poročila o izhodu in sledečem potovanju izraelskega ljudstva skozi puščavo proti sinajski gori so bila zapisana mnogo pozneje po dogodkih samih, toda na temelju trdnih izročil in tudi zapiskov. Vse to je zbrano v 2. Mojzesovi knjigi, ki nosi naslov: Exodus — Izhod. Rešitev Izraelcev iz egiptovske suž-

nosti je nekaj tako izrednega, po zgolj človeških močeh nemogočega, da si je ne moremo razlagati drugače, kot le z neposrednim posegom Boga in le z njegovo vsemogočno pomočjo.

Knjiga Izhoda poroča o številnih čudežih. Nekateri od njih bi se mogli naravno razložiti, vsi pa gotovo ne. Poglejmo npr. poročilo o egiptovskih nadlogah, ki jih Sveto pismo navaja kar deset. Verjetno je, da so jih Egipčani razen poslednje, ko angel pomori njihove prvorojence, iz dolgotrajne izkušnje že poznali. Da pa so te nadloge prišle druga za drugo, vedno na Mojzesov ukaz in da so na njegovo besedo tudi spet prenehale, da so prišle v izredni meri, da pa je bila gesenska dežela, kjer so prebivali Izraelci, od njih obvarovana, v tem je očitno delo božje roke, ki tako kaznuje prevzetni, malikovalski rod Egipčanov in končno ukloni nasilnega in ošabnega faraona.

Prehod Izraelcev skozi Rdeče morje je spet tak čudež, kjer se je Bog lahko poslužil naravnih sil, da jim ga je omogočil. Na katerem mestu so Izraelci prišli čez, danes ni več lahko ugotoviti. Najverjetnejša se zdi domneva, ki pravi, da med Grenkimi jezeri in Sueškim zalivom, ki jih je tedaj povezovalo plitvo morje. Mojzes, ki je iz lastne izkušnje poznal egiptovski teritorij, je peljal tja svoje ljudstvo. Bog pa je pomagal svojemu ljudstvu na ta način, da je poslal močan in vroč veter, ki je pihal celo noč, je razginal valove in posušil morska tla.

Da pa je egiptovska vojska, ki jim je sledila, našla na istem mestu svoj pogin in je bil Izrael za trajno rešen njenega nadaljnega zasledovanja, to je težko razložiti drugače, kot svet le z božjim posegom. Sami Egipčani to priznavajo, ko se obračajo nazaj in vpijejo: „Bežimo pred Izraelom, kajti Jahve se bojuje zanje proti Egipčanom!“ (14, 25). Tudi Izraelci vidijo v tej rešitvi božjo roko: „Ko je Izrael videl mogočno roko, ki jo je Gospod pokazal nad Egipčani, se je ljudstvo balo Gospoda in zaupalo Gospodu in njegovemu služabniku Mojzesu“ (14, 31). Mojzes pa je tedaj s svojim ljudstvom zapel Bogu zahvalni slavospev (15, 1-18).

Gotovo je, da je izhod iz Egipta v tej 2. Mojzesovi knjigi opisan s pesniškim zanosom in da ne smemo v vseh poročilih iskati tematične natančnosti, ali prav tako ne smemo zanikati zgodovinske zvestobe, s katero se posamezni dogodki naštevajo.

Izhod in njegov pomen

Poleg stvarjenja in poklica Abrahama je izhod iz Egipta eden temeljnih elementov izraelske vere. Je tudi tako važen za življenje izraelskega ljudstva, za njegovo nadaljno usodo in za izpolnitev človeškega odrešenja, da si brez njega vsega tega ne bi mogli razložiti.

Jakobov rod dvanajsternih sinov, ki se po letu 1700 pr. Kr. preseli v Egipt in se tam v štiristo letih zelo pomnoži, vendar v Egip-

tu ne dozori do svoje narodne skupnosti in zavesti. Vse ljudstvo predstavlja bolj skupnost posameznih patriarhalnih družin, kot svojega izvora in svoje moči zaveden narod. Čeprav živijo v gesenski pokrajini s svojimi čredami bolj zase, vendar med nje pronica poganski, malikovalski vpliv, egipčansko mišljenje in navade. Izraelsko ljudstvo je na tem, da počasi utone v egiptovskem morju, kakor to danes grozi vsaki narodni skupnosti, ki se naseli med velikimi kulturnimi narodi, ki žive od tuje krvi in zato priseljence skušajo čimprej asimilirati. Najhitreje pride taka narodna smrt po egiptovskih loncih, to je po življenjskem materializmu.

Bog, ki je izraelsko ljudstvo brez njegovega zasluženja v svoji ljubezni izbral, da po njem ohrani pravo vero in izpelje svoj načrt odrešenja, vse to vidi. In kot pogosto v takih in podobnih slučajih vzbudi v svojem ljudstvu narodno zavest in zavest njegovega poslanstva po skupnem trpljenju suženjstva in zatiranja, ki traja gotovo desetletja in ljudstvo kliče v spomin Boga njegovih očetov, h kateremu se zdaj vsi zaupno in goreče obračajo pro-seč ga, naj se jih usmili in jih odreši. Ko trpljenje doseže svoj višek, nastopi Bog in poseže odločilno v njihovo usodo: „Dobro sem videl stisko svojega ljudstva v Egiptu in slišal njegovo vpitje zaradi priganjačev; da, poznam njegove bolečine. Zato sem stopil dol, da ga rešim iz rok Egipčanov in ga popeljem iz te dežele v

dobro in prostrano deželo, v kateri teče mleko in med, v deželo Kanaan" (II, 2, 718). Po dolgotrajnem trpljenju prečiščen in zedinjen gre narod za Mojzesom, zavedajoč se svojega slavnega porekla, sledeč skupno vzorom slavnih pradedov, z vero v enega samega Boga, ki je njegov najvišji Gospod in njegov dobrotljiv Oče. Bog sam pa se s svojim ljudstvom zveže po zavezi na Sinaju, ga potrdi v njegovi veri in narodni skupnosti ter ga po Mojzesu skozi štirideset let skozi puščavo vodi do dežele, ki jo je bil obljubil Abrahamu in njegovemu zarodu, v katero izraelski narod vesel in pogumen vstopi pod Jozuetom, okrog leta 1200 pred Kr.

Iz vsega tega nam bo razumljivo, da je dejstvo Izhoda Izraelcev samim v vseh poznejših časih slaven in dvigujoč spomin, ki jih potrjuje v veri in zaupanju v Boga, ki ga hvaležno opesujejo pisatelji modrostnih knjig, ki ga preroki proslavljajo kot idealno dobo izvoljenega ljudstva, ko je Bog v puščavi obhajal z njim svojo zaroko in ga še ni kvarila mehkužnost in počutnost poznejših časov.

Izhod Izraelcev iz Egipta predstavlja važno stopnjo v izvršitvi božjega odrešitvenega načrta in je obenem predpoda resničnega odrešenja po Jezusu Kristusu. Ko nastopi Odrešenik, mu Janez Krstnik pripravlja pot, kot da bi klical svoj narod in vse človeštvo k novemu izhodu: „Glas vpijoče-ga v puščavi: Pripravite pot Go-

spodovo, izravnajte njegove ste-ze" (Mr 1, 3). Sveti Janez spominja v svojem evangeliju, kako Kristus v svojem učenju in življenju uresničuje glavne predpoda iz Izhoda, ki so: mana, živa voda iz skale, bronasta kača, luč, ki sveti v temi, prav posebno pa velikonočno jagnje in velika noč — največji praznik stare in nove zaveze. V velikonočni vigiliji se bere zgodba Izhoda pred blagoslovom krstne vode in slovesnim krstom, ki je po predpodi Izhoda rešitev iz satanove sužnosti in začetek novega življenja pod božjim vodstvom in varstvom, v božji milosti in ljubezni.

To je naša krščanska Velika noč: praznik osvobojenja in odrešenja, duhovno vstajenje z vstanim Kristusom, slavna zmaga nad grehom, nad satanom in nad smrtjo, ki bo dosegla svojo končno dopolnitev v drugem Kristusovem prihodu, ki ga sveti Janez v Razodetju takole opisuje: „In videl sem zmagovalca nad zverjo in njeno podobo, ki so imeli božje harfe v svojih rokah in so peli pesem Mojzesa, božjega služabnika in pesem Jagnjetovo, govoreč: 'Velika in čudovita so tvoja dela, Gospod, Bog vsemo-gočni; pravična in resnična so tvoja pota, Kralj vekov. Kdo bi se ne bal, Gospod, ter ne slavil tvojega imena? Zakaj ti sam si svet; vsi narodi bodo prišli ter padli pred teboj na kolena, ker so se razodele tvoje sodbe'" (15, 2-4).

Alojzij Košmerlj

dnevnika

Janeza

XXIII.

4. Post tempestatem tranquillum facis — Po nevihti daješ mir (Tob 3, 22). Tako je bilo mojemu dobremu Gospodu všeč, da me je po treh dneh zapuščenosti in pričakovanja sprejel in me razsvetlil z žarkom luči. Pozorno izpraševanje vesti o samem sebi, o vzgibih samoljubja, je razen domišljije, ki je vedno norica v hiši, odkrila dve pameti, ki se — da se tako izrazim — vojskujeta in se skušata uveljaviti: to je razmišljajoča pamet, ki mi je lastna, in pamet

drugega jaza v meni; in ta je moj strašni sovražnik. Kadar resno premišlujem, hočem dobro na splošno in v praktičnih primerih, pa se oglasi druga pamet, ki vedno najde svoj če in toda, me zasmehuje pri vsaki odločitvi in vedno sebi v korist najde nasprotno stališče in olajšave; domišljija jo čudovito podpira in ta druga pamet naredi vse, da bi mi zmedla razum in zlivala vodo na najboljše sklepe; skuša dobiti oblast nad razmišljujočo pamet-

jo, ji ne dovoli rešitve, vedno je predrzna, nesramna in nasilna.

Bodimo zelo pozorni, da se ne bomo dali zbegati. Najbolj pogosto je to igra hudobnega duha, ki prav v kalnem ribari, nam namerava tako vzeti pogum in razrušiti najboljša čustva in sklepe. Dovolj je, da si resno in močno ustvarimo dobre misli, npr. ponižnost, o obžalovanju grehov, čeprav zaradi svoje velike (duhovne) revščine ne vidim in ne razumem vseh najglobljih notranjih razlogov; dovolj je, da se trdno držim ob vsakemu napadu, da imam vedno zaprta vrata za privolitev, in Bog bo zadovoljen; več ne zahteva.

Vedno se bom spominjal tega, kar mi sv. Frančišek Saleški navdihuje: „Kar pustite, naj hudobni duh (druga pamet, to je pamet samoljubja) buta na vrata srca in kriči ter prihaja s tisoč domišljijami in nepriemernimi mislimi; ker more vstopiti samo skozi vrata privolitve, jih imejte trdno zaprta in bodite mirni! Ne bodite potrti, če prikazni šume okoli vaše ladje, in ne bojte se, ko je Bog z vami!“

Ko torej gre za samoljubne misli, za misli o ugledu, časteh, odličnih mestih in podobno, se ne smem vznemirjati, da le ne dajem priložnosti zanje ter se trudim, da jih ne bi negoval. Dovolj je, da z vso odločnostjo in silo rečem: ne da bi poslušal raznovrstne dokaze in razloge; da se nikoli ne utrudim odrekati svoj pristanek ter uporabljam misli in čustva ponižnosti, pa samoljubje ne more ničesar pričakovati.

Opomba: Besede sv. Frančiška Saleškega je semeniščnik Angel J. Roncali najbrž navajal po it. prevodu tako imenovanih duh. pisem: *Lettere spirituali*, zv. 2, Padova 1709, str. 335/6; pismo neki opatiji.

5. Vselej, kadar znova mislim na veliko skrivnost Jezusovega skritega in ponižnega življenja v njegovih prvih tridesetih letih, je moj razura vedno bolj zbeغان in mi zmanjka besed. Oh, tole je kar najbolj razvidno: Nasproti tako svetlemu nauku ne samo sodbe sveta, marveč tudi sodbe in način mišljenja skoraj vseh duhovnikov popolnoma izginejo; saj so naravnost nasprotne onemu nauku. Kar mene zadeva, priznam, da še nisem dospel do tega, da bi si ustvaril idejo o tem. Čeprav sem si prizadeval, se mi vendar zdi, da še nisem prišel do popolne ponižnosti; pravega duha Jezusa Kristusa v Nazaretu: ama ne sciri — naj ti bo ljubo biti nepoznan (Sv. Bonaventura, *De ext. et int. hom. composit.*; knj. I, pogl. 2, 3; — pr. tudi Hojo za Kristusom, knj. I, pogl. 2, 15.) poznan le po imenu. In reči je treba, da je hvaljeni Jezus preživel trideset let skrito — pa je bil Bog, odsvit Očetove narave in prišel odrešit svet — pa je vse to storil samo zato, da bi nas učil, kako potrebna je ponižnost in kako jo moramo vršiti. In jaz tako velik grešnik, preko mere reven ne mislim na drugo pot na to, da bi bil všeč samemu sebi; da bi mi bili všeč dobri uspehi zaradi nekoliko svetne časti; ne morem spočeti niti najbolj svete misli, ne da bi se vrinila vmes všečnost zaradi ugleda pri drugih; če-

prav sem na videz pobožen in imam duha ljubezni in požrtvovalnosti, vendar ne znam hrepeneti po najčistejšem vzoru brez drugega jaza, ki hoče svoj delež, ki hoče, da bi ga videli, da bi ga občudovali sosedje, daljni in ves svet, če bi bilo mogoče. Najhujše pa je, da se konec koncev le z veliko silo morem prilagoditi misli na resnično skritost, kakor jo je Jezus Kristus vršil in me je učil.

Priznajmo torej vsaj to! In eden izmed posebnih vtisov teh svetih duhovnih vaj je, da se bom vsak trenutek spominjal: 1) toliko bolj bom v resnici velik in vreden spoštovanja pred Bogom in pred ljudmi in toliko bolj bo moja (duhovniška) služba plodovita, kolikor bolj bom ljubil skritost; 2) v resnici sem še zelo daleč od prave ponižnosti, da bi spoznal prvo stopnjo ponižnosti in jo praktično vršil; 3) neprestano moram prositi ljubeznivo srce krotkega in ponižnega (*mitis et humilis*) Jezusa luči, več luči prav v tej točki ter pomoči, da bom začel vsaj iskreno hrepeneti po najbolj popolni ponižnosti ter se ne brigati za svoj ugled in čast.

Ne bom pozabil, da Gospod hoče od mene ne le: ama nesciri — ljubo naj ti bo biti nepoznan — et pro nihilo reputari — in zaničevan (glej zgoraj opombo med besedilom; op. prevajavca), ampak tudi contemni — biti preziran. Dospeti moram do tolike ponižnosti, da bom mogel reči: „Cristo confixus sum cruci — S Kristusom sem križan“ (Gal 2, 19). Za sedaj, o Jezus, mi podeli vsaj resnično hrepenenje!

6. Razen tega, da sem poln sam sebe in navezan na to, da me cenijo, sem tudi ubog nevednež; to vsak dan, vsako uro otipljem z roko; in kolikor bolj študiram, toliko bolj se utrjujem v tem prepričanju. Moram priti do navade, da bom samega sebe imel za nevedneža ter si vedno izbral tisto mesto, ki mi gre, tako bodo tudi nekatere nepremišljene domneve povesele peruti.

Ta občutek me mora vedno spremljati: v šoli, pri študiju, v pogovoru, v vsem. Dobro se bom varoval, da ne bom iskal slave s kakim znanjem, ki bi ga mogel imeti. Moje vodilo bo tudi v tem: ama nesciri — naj ti bo ljubo biti nepoznan! Moje stališče nasproti drugim predstojnikom in tovarišem, bo stališče božjega mladenčka: *audientem illos et interrogantem eos* — jih poslušal ter povpraševal (Lk 2, 46).

7. Čutim, da se mi moj Jezus vedno bolj približuje. Dopustil je, da sem v teh dneh padel v morje ter se potopil v premišljevanje svoje revščine in svojega napuha, da bi mi bolj ukazovalno dal razumeti, da ga potrebujem. Ko sem na tem, da utonem, Jezus hodi nad vodo ter mi smehlja se prihaja nasproti, da bi me rešil. Rad bi rekel s Petrom: „Exi a me quia homo peccator sum, Domine — Pojdi od mene, Gospod, ker sem grešen človek“ (Lk 5, 8)! Toda prehiteli sta me nežnost njegovega srca in ljubeznivost njegovih naglasov: „Noli timere — Ne boj se“ (Lk 5, 10)!

Poslovenil dr. Filip Žakelj.

KARDINAL BERAN 80-LETNIK

Kardinal Jožef Beran je že spolnil 80 let. Sveti oče je uglednemu cerkvenemu dostojanstveniku v posebnem pismu prisrčno čestital in ga tudi sprejel v zasebni avdienci.

V svojem pismu papež hvali njegovo vestnost v spolnjevanju duhovniških dolžnosti, njegovo odločnost, s katero je branil božjo postavo, njegovo nepremagljivo srčnost, ki se ni bala nobenih groženj zemeljske oblasti, ampak se je vedno držala pravilne vesti. Poveljuje tudi njegovo trpljenje in potrpežljivost, s katero je prenašal dolgotrajna nasprotovanja, ko je branil pravice Kristusove Cerkve. Sveti oče mu iz srca želi,

da bi vse to pomnožilo njegovo slavo v nebesih, koristilo sveti Cerkvi, za katero se je bojeval in se še bojuje in bilo tudi v blagor njegovi domovini.

Kardinal Jožef Beran živi danes v previdnem molku, vendar je predstavljal in še predstavlja pred vsemi katoličani blago, privlačno silo evangelija, pred katero trepetajo mogočnjaki.

Dvakrat je bil ločen od svoje črede. Najprej so ga zaprli nemški nacisti, nato pa ga internirali komunisti. Trde preskušnje suženjstva in osamelosti je junaško prenašal in tako izpričal kakor malokateri svojo zvestobo Kristusu in njegovi Cerkvi.

Ti časi so minili. Kardinal Beran in — kakor on, tudi drugi — uživajo danes gostoljubnost skupnega očeta. Vendar pa jih muči boleost ločitve od svojih vernikov. To je njihova vsakdanja žrtev, s katero jih rešujejo verskega zatiranja.

Cerkev po koncilu ne more pozabiti teh njihovih nekdanih in sedanjih žrtev. In jih tudi ne pozablja. Ko je bila novembra v Pijevem avditoriju v Rimu slovesna spominska proslava papeža Pija XII. ob desetletnici njegove smrti, je nekdo z obzirnim občudovanjem opozoril, da so med udeleženci na odru tudi tiste slavne „priče“, ki so sicer skrite pa dobro znane Cerkvi, kakor so bile v času preganjanja, ko so prenašale muke.

Prav na kardinala Berana, ki je sicer majhne postave z značilno težnjo umakniti se, izginiti, je mislil tisti, ki je govoril o sili duhá, pred katero so mogočnjaki trepetali.

Proti koncu leta 1968 je katoliški svet znova pokazal svojo ljubezen do kardinala Berana. Tedaj je namreč prišlo nad Češko-slovaško novo trpljenje. Kardinal Beran se ga od daleč udeležuje z globino, ki izvira iz njegove dolgotrajne skušnje, iz življenja, ki ga je preživel v svoji domovini, in iz apostolata, ki ga je izvrševal v domači deželi. Njegovo bolečino nekoliko zmanjšuje zavest, da trajne vrednote, ki jih obseva moč, zgleda, ne umrjejo.

V zadnjih letih je imel kardinal

Beran večkrat priložnost govoriti pozornim poslušalcem o vrednotah svobode in vere, ki jih moramo braniti. Njegove besede so imele tako moč zato, ker jo je potrjevala neposredna, tako tragična in bridka skušnja.

V njem je posebljena obramba teh idealov, ožarjena s potrpežljivostjo, s katero je vse svoje življenje znal trpeti in upati s ponižno, veliko, vedno molčečo vdanostjo.

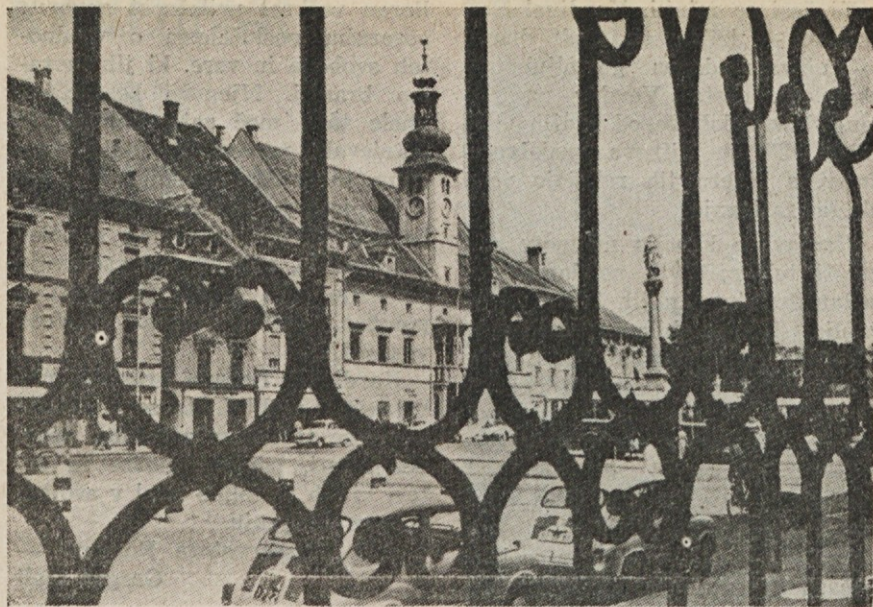
Kardinala Berana prošimo, naj vztraja v molitvi, da se v Cerkvi pomnože ti darovi zvestobe, potrpežljivosti, ponižne službe in žrtev, ki jih je toliko imel v svojem dolgem življenju.

Po L'Osservatore Romano —
Gregor Mali

Moj odnos do vere

Ne bojmo se razmišljati o verskih resnicah. Ne imejmo strahu, da bi zaradi tega izgubili vero, saj nam je isti Bog, ki je razodel verske skrivnosti, dal tudi pamet in voljo, da jih, ob njegovi podpori, moremo sprejeti. Ne imejmo vprašanj, ki se nam postavljajo v zvezi z vero, takoj za verske dvome, ki jih je treba odpoditi. Vera v nas se z leti pogloblja, to je, spreminja, ker mora z nami vred rasti. Drugače gleda na isto versko resnico otrok, drugače mladenič, drugače zrel človek. Verske resnice se tako rekoč levijo v nas... Verskim stiskam sledi pri človeku, ki ni površen, vedno poglobitev vere.

dr. Janez Janžekovič,
„Smisel življenja“

Kako je s šolami v Sloveniji?

S prevzemom oblasti po komunistični stranki maja 1945 je tudi šolstvo doživelo globoke spremembe. Šola je praktično postala sredstvo stranke. Poudarek je bil dan ideološki vzgoji, to je komunistični, ki je postala državna doktrina, kot je to običajno pri diktatorskih režimih.

Ker je bila Cerkev ločena od države, so prepovedali verski pouk v šoli. Dovolili so ga samo v Cerkvi in to posebej v začetku s precejšnjimi omejitvami in težavami.

Maribor, drugo mesto Slovenije, sedež Slomškove škofije

Šole naj bi poleg izobrazbe vzgojile tudi socialističnega človeka, ki bi gradil socialistično družbo. Načela marksističnega humanizma bi naj postala moralni zakon te socialistične družbe. V ta prizadevanja so vložili veliko truda in dela.

Po dobrih dvajsetih letih se je pokazalo, da niti strankin monopol niti prisilna socialistična vzgoja nista rodila pričakovanih uspehov, ne socialističnih in tudi ne vzgojno moralnih. Nista zadovoljila potreb ljudi, posebej še glede moralne vzgoje, zato so si ljudje poiskali pot in rešitve sami. To priznavajo

sami, ko na primer lahko čitamo sledeče: „Ne smemo zamižati pred dejstvom, da dobiva precejšen del današnje mlade generacije osnove moralne vzgoje tudi še danes pretežno pri verskem pouku, s čimer se v zavesti tega dela današnje generacije ohranja in utrjuje mišljenje, da je morala neločljivo povezana z religijo, da brez religije in religiozne utemeljitve ni in ne more biti nikakršne resnične moralnosti. Odveč je poudariti, da ima tako pojmovanje morale daljnosežne osebno-motivacijske, svetovno nazorske in družbeno politične konsekvence. Podcenjevanje moralne vzgoje in moralne problematike sploh v našem šolskem sistemu, pa tudi — in to še posebej — zunaj njega, ustvarja ugodne okoliščine za širjenje in poglobljanje vpliva religiozne moralne vzgoje in s tem prepričanja, da je tudi v socializmu Cerkev edina poklicana in zmožna nuditi sodobnemu človeku moralno orientacijo in potrebno moralno vzgojo. Moralna problematika zadeva najobčutljivejše jedro vsakega posameznika in medčloveških odnosov sploh. Če mlad človek — in ne samo on — ne najde odgovora na moralna vprašanja in dileme, ki jih velikokrat doživlja kot hudo notranjo stisko v šoli, v socialistični literaturi, si jih pač poišče tam, kjer so mu jih pripravljeni dati — to je v Cerkvi, ali pa v tistem delu nemarksistične filozofske literature, ki razpravlja o moralni problematiki sodobnega človeka“ (Boris Majer, Idealni koncept moralne

vzgoje, Teorija in praksa, štev. 5, 1968, str. 794—795).

Nekoliko več kot pri vzgoji so uspeli pri organizaciji šolstva. Naslednji kratek opis to potrjuje.

OSNOVNE ŠOLE

Še pred koncem vojne leta 1944 1944 je poverjeništvo SNOS izdalo začasni učni načrt za osnovno šolo. Istega so potem uporabili po končani vojni. Trajalo je celih deset let in še celo nekaj več, da so izvedli reorganizacijo šolstva in tako je leta 1958 skupščina LR Slovenije sprejela zakon o enotni osnovni šoli za vso mladino od 7. do 15. leta. Šola je brezplačna in obvezna. Zadnji štirje razredi osnovne šole so postali enakovredni nižji gimnaziji, zato so te na gimnazijah ukinili in so postale 5-letne. Tako je osemletna osnovna šola postala izhodišče za vsako nadaljnje izobraževanje.

V šolskem letu 1965/66 je obstajalo v Sloveniji 1065 šol z 8424 oddelki. Šole je obiskovalo 236.729 učencev, od teh 120.703 fantkov in 116.026 deklic. 8. razred osnovne šole ali osemletko je končalo 19.715 učencev. Poučevalo je 7448 učiteljic in 2292 učiteljev.

Primerjalni podatki za tri šolska leta so naslednji:

Število šol se znižuje zaradi ukinitve šol v manjših naseljih, katere so vključili v večja središča. V zadnjih treh letih se je znižalo tudi število učencev, a zvišalo število učnega osebja.

V proračunskem letu 1965 so iz-

dali za osnovne šole 216 milijonov novih dinarjev. Od tega je odpadlo na materialne izdatke 30 milijonov dinarjev, ostalo pa za plače učnega osebja.

STROKOVNE IN SREDNJE ŠOLE

Do leta 1958 je veljal za srednje šole v glavnem predvojni sistem. Z zakonom iz leta 1958 so bile ukinjene meščanske šole in nižji razredi gimnazij in so jih vključili v osnovne šole.

Prvi zakon za strokovne šole so izdali leta 1947, nazadnje pa je slovenska skupščina uredila vpraša-

nje strokovnega šolstva z zakonskimi predpisi iz leta 1960 in 1961. Strokovne šole se v glavnem ustanovljajo v industrijskih središčih in jih industrijska podjetja v glavnem tudi vzdržujejo.

V skupino strokovnih in srednjih šol spadajo vajeniške šole in šole s praktičnim poukom, šole za drug strokovni kader, tehniške in njim ustrezne strokovne šole, šole za izobraževanje učnega osebja (učiteljišča), umetniške šole in gimnazije. Na te šole se lahko vpišejo učenci, ki so končali 8-letno osnovno šolo.

Številčno stanje na teh šolah je bilo v letu 1965/66 naslednje:

Šolsko leto	Število šol	Oddelki	Učenci	Učno osebje
1963/64	1.103	8.455	243.579	9.418
1964/65	1.085	8.494	240.924	9.619
1965/66	1.065	8.424	236.729	9.740

Vrsta šole

Vajenske šole in šole s praktičnim poukom:	Število šol	Učenci	Učno osebje
Vajenske šole	68	19.684	365
Industrijske šole	27	6.218	718
Druge šole s praktičnim poukom	13	853	110

Šole za drug strokovni kader:

Administrativne šole	9	1.076	120
Zdravstvene šole	2	91	20

Tehniške in njim ustrezne šole:

Tehniške šole	21	7.189	623
Kmetijske šole	3	546	55
Gozdarska šola	1	165	13
Veterinarska šola	1	152	23
Prometne šole	2	296	26
Ekonomске šole	14	4.299	310
Administrativne šole	4	274	42
Zdravstvene šole	12	1.941	410
Aranžerska šola	1	32	13
Šola za oblikovanje	1	192	32

Vrsta šole

Šole za izobraževanje učnega osebja:	Število šol	Učenci	Učno osebje
Učitejšča	3	1.430	143
Vzgojiteljske šole	2	480	44
Šole za telesne vzgojo	2	237	24
Umetniške šole:			
Glasbene šole	2	274	97
Baletna šola	1	6	11
Gimnazije	36	13.084	323

Učenci vajenskih šol so v delovnem razmerju in obvezno obiskujejo šolo, učenci industrijskih šol in drugih šol s praktičnim poukom pa obiskujejo samo šolo in imajo teoretičen in praktičen pouk.

S šolskim letom 1964/65 so ustanovili tudi gimnazije pedagoške smeri ali oddelke pedagoške smeri na ostalih gimnazijah. Podatki o teh so vključeni v podatkih o gimnazijah.

POSEBNE ŠOLE, ŠOLE ZA ODRASLE IN ZA NARODNE MANJŠINE

K posebnim šolam se štejejo šole za otroke z motnjami v telesnem in duševnem razvoju: šole za duševno nerazvite otroke, za slepe, za gluhe, za invalidne, za rekonvalescente in vzgojno zane-

marjene otroke. Šole so ali samostojne ali v sestavi internata ali oddelki na rednih šolah. Posebne šole so na stopnji osnovnih in vajenskih šol.

Splošno ali strokovno izobrazbo omogočajo odraslim šole za odrasle, ki si izobrazbe niso pridobili v letih rednega šolanja. Delijo se po isti kvalifikaciji kot redne šole: osnovne šole, gimnazije in strokovne šole.

Pri šolah za narodne manjšine so zajete osnovne in srednje šole z italijanskim in madžarskim učnim jezikom ali dvojezične šole enakih stopenj. V šolskem letu 1965/66 je bilo 9 italijanskih in 15 dvojezičnih šol za narodne manjšine.

Številke za te vrste šol nam za šolsko leto 1965/66 pokažejo naslednjo sliko:

Vrsta šole

	Število šol	Učenci	Učno osebje
Posebne šole	52	4.257	397
Šole za odrasle	139	5.944	530
Šole za pripadnike narodnih manjšin	28	2.700	191
			151

VISOKE IN VIŠJE ŠOLE

Kot visoke šole se štejejo univerza, umetniške akademije, visoka šola za telesno kulturo in visoka šola za politične vede.

Na visokih šolah traja študij 4—5 let, na višjih šolah pa 2—3 leta. Od leta 1963/64 se visokošolski študij deli v tri stopnje: prva stopnja naj daje študentom predvsem praktično uporabno znanje stroke, druga stopnja bi

naj poglobila teoretično znanje, tretja stopnja pa bi naj razvijala znanstveno raziskovalno delo. Višje šole ustrezajo po tej kategorizaciji prvi stopnji univerzitetnega študija. Njihova glavna naloga naj bi bila usposabljanje operativni kader za potrebe gospodarstva in družbenih služb.

Številčno stanje na visokih in višjih šolah je bilo v letu 1966/67 naslednje:

Vrsta šole

	Sluša- telji	Preda- vatelji	Sode- lavci ¹
Univerza:			
Filozofska fakulteta	1.626	124	61
Ekonomska fakulteta	967	37	10
Pravna fakulteta	658	31	11
Fakulteta za strojništvo	713	42	46
Fakulteta za elektrotehniko ...	617	54	40
Fakulteta za arhitekturo, gradbe- ništvo in geodezijo	590	50	37
Fakulteta za naravoslovje in teh- nologijo	1.472	110	99
Biotehniška fakulteta	825	106	85
Medicinska fakulteta	920	65	102

Vrsta šole

	Sluša- telji	Preda- vatelji	Sode- lavci ¹
Umetniške akademije:			
Akademija za likovno umetnost ..	65	15	1
Akademija za glasbo	167	52	1
Akademija za gledališče, radio, film in televizijo	53	22	3
Visoke šole:			
Visoka šola za telesno kulturo ..	189	15	18
Visoka šola za politične vede ..	264	31	24
Višje šole:			
Pedagoška akademija Ljubljana	1.161	80	12
Pedagoška akademija Maribor ..	615	59	26

Višja gospodinjska šola	39	12	2
Višja ekonomsko-komercialna šola	915	25	6
Višja upravna šola	396	31	—
Višja pravna šola	329	13	—
Višja šola za organizacijo dela .	259	58	—
Višja šola za socialne delavce ..	174	20	4
Višja tehniška šola	936	65	26
Višja lesnoindustrijska šola	36	21	4
Višja železniška tehniška šola ..	36	30	1
Višja pomorska šola	163	25	1
Višja tehniška varnostna šole ..	47	19	2
Višja agronomska šola	127	18	2
Višja šola za zdravstvene delavce	535	51	33
Višja stomatološka šola	141	22	15

Na univerzi, akademijah, visokih in višjih šolah diplomira vsako leto približno 2.100 slušateljev. Od teh jih odpade na univerzo približno polovica.

V zadnjem času se ponovno razpravlja o reorganizaciji višješolskega študija in tozadevnem zakonskem osnutku. Istočasno tudi poudarjajo potrebo po ustanovitvi univerze v Mariboru.

VERSKO ŠOLSTVO

Versko šolstvo je zelo utesnjeno. Verouk se sme izven doma poučevati v cerkvi in to v izven šolskih urah. Velika večina otrok ta pouk obiskuje in so s sodelovanjem staršev doseženi lepi uspehi.

Za izobrazbo in vzgojo duhovniškega naraščaja obstajata dve mali semenišči in teološka fakulteta v Ljubljani. Nekaj časa po vojni je še tudi ta fakulteta bila v sklopu univerze, potem pa je zaradi načela ločitve Cerkve od

države ostala izven nje. Bogoslovna ali teološka fakulteta ima nekaj čez 200 bogoslovcev. Zaradi premajhnega prostora v semenišču, jih več ne morejo sprejeti. Za letošnjo jesen napovedujejo ponovno otvoritev bogoslovja v Mariboru in sicer le za zadnje letnike teološkega študija, prvi letniki pa bodo ostali še naprej v Ljubljani. Napoveduje se tudi obnovitev salezijanskega bogoslovja in sicer v Želimlju, če bodo na razpolago potrebna finančna sredstva.

Vse te vzgojne ustanove se borijo z velikimi finančnimi težavami in tudi nerazumevanjem s strani režima. Kljub temu napredujejo in rodijo lepe sadove. Letošnjih 40 novomašnikov to potrjuje. Duhovniških poklicev je vedno več. Letos pride v Prekmurju na vsakih 14.000 krščenih prebivalcev en novomašnik, za celotno Slovenijo pa je to povprečje en novomašnik na 37.000 prebivalcev. Pač lepi sadovi vzgoj-

nega dela staršev, duhovnikov in škofov, ki složno sodelujejo in obnavljajo slovensko Cerkev v duhu smernic II. vatikanskega cerkvenega zbora.

TEŽAVE IN SKRBI

Po ustavi sprejeti leta 1963 so tudi šole postale samostojne in samoupravne delovne organizacije, katerih delovne skupnosti v skladu z ustavo, zakoni in svojim statutom organizirajo izobraževalne dejavnosti in skrbijo za svoj nadaljnji razvoj. Tako so skrb za šolstvo prenesli na občine, kar je povzročilo veliko nejevolje in nerednosti tako glede pouka in tudi gmotnega položaja učiteljstva. Letošnjo pomlad je prišlo do stavk učiteljev v Ptuj in tudi drugod so javno pokazali svoje nezadovoljstvo. Po zadnjih vesteh bodo sedaj vse šolstvo izvzemši osnovne šole vključili v proračun republike, le osnovne šole bodo ostale odvisne od občinskih financ.

Junjske demonstracije študentov ljubljanske univerze so opozorilo režimu, da mora spremembe pospešiti. Nihče ne ugovarja študentom, priznavajo, da so zahteve upravičene. Prav posebno se študentje pritožujejo, da je socialna struktura slušateljev univerze nezadovoljliva. Socialna struktura prebivalcev Slovenije je bila v letu 1966 naslednja: delavci 37.3 %, uslužbenci 8.5 %, kmetje 32.4 %, upokojenci 15.3 %, drugi 34 %; socialno poreklo stu-

dentov v študijskem letu 1967/69 pa je: delavsko 18 %, uslužbeno 52 %, kmečko 7 %, upokojenško 15 %, drugi 8 %. (Metod Černetič, Študent, družba, univerza, Naši razgledi 22. VI. 1968, št. 12, str. 347). Ta socialna struktura kaže, da obstoječi izobraževalni sistem ne vključuje vseh kategorij prebivalstva. Treba je dati enake možnosti študija otrokom vseh stanov in poklicev, ker sedanji sistem onemogoča študij sposobni mladini. Zato tudi potreba ustanovitve univerze v Mariboru.

Zaradi dosedanjih vzgojnih neuspehov se študira, kako obdržati mladino, posebej še otroke v osnovni šoli, ves dan od doma. Matere bi naj šle delat, otroci bi pa ostali ves dan v šoli, to je do večera, in jih tako odtegnili vzgoji družine. Zaenkrat jim dela preglavice pomanjkanje finančnih sredstev in brezposelnost, da ne morejo izpeljati tega načrta.

Komunisti strokovnjaki za religiozna vprašanja zelo dobro poznajo koncilске odloke in nauk, zlasti koncilsko izjavo o krščanski vzgoji. Zdenko Roter pravi glede tega naslednje:

„Koncept, ki načelno velja za Cerkev v vseh deželah, je povsem nedvoumen:

— idealna rešitev, za katero se Cerkev zavzema, so konfesionalne, torej posebne katoliške šole vseh stopenj, ki naj obstajajo poleg državnih;

— na nekatoliških šolah bi morali glede na pravice staršev

tudi omogočiti versko vzgojo, da „ne bi bila mladine oropana“;

— Cerkev naj si prizadeva prepojit s katoliškim duhom vse vzgojno izobraževalne institucije;

— država ima sicer dolžnost zagotoviti vsem primerno izobrazbo, a „ne sme izvajati nad šolstvom nobenega monopola“, njena vzgojna funkcija je le dopolnilna. „Njena naloga je..., da varuje dolžnost in pravice staršev in drugih, ki so udeleženi pri vzgoji, in jim pri tem pomaga.“

Več kot očitno je, da v naših družbenih razmerah Cerkev ne more računati na uresničenje tega splošnega koncepta, ker bi bilo to v nasprotju z določbami ustave in zakonov, z ločitvijo države od Cerkve in še šole od Cerkve ter laičnim značajem naše šole. Toda ali nemožnost uresničitve tega koncepta lahko pomeni, da so se določeni slovenski cerkveni krogi odpovedali prizadevanjem, da bi dosegli vsaj nekaj, če ne vsega? Ali ne bi bilo spodbudno, če bi „Družina“ spregovorila tudi v tem? Za sedaj obstojajo znamenja, ki govorijo za to, da tega

najbrž ne bi mogla storiti. Če bo treba, bomo ta „znamenja“ tudi pojasnili. Zanesljivo lahko rečemo, da ne gre zgolj za vprašanje, „ali je pri nas prosvetni delavec lahko veren“ (Anahronizem, ob polemiki „Dolenjski list“ — „Družina“, Teorija in praksa št.4, str. 678, Ljubljana 1968). Ta citat dovolj jasno kaže, da režim noče priznati svojega poraza na vzgojnem področju. Pripravlja nov način borbe, posluževal se bo novih sredstev. Cerkev mu bo odgovorila kot dosedaj z vztrajnim delom in bo s sodelovanjem staršev ter z božjo pomočjo izšla zmagovita tudi iz tega novega boja in preizkušnje.

Vir: Statistični letopis SR Slovenije, Ljubljana 1967, str. 436, 437.

Vir: Statistični letopis SR Slovenije, Ljubljana 1967, str. 438-439.

Vir: Statistični letopis SR Slovenije, Ljubljana, 1967, str. 441-442.

¹ Pod „sodelavci“ so šteti asistenti, lektorji, znanstveni in strokovni sodelavci, vodje vaj in praktičnih del, učitelji večšin.

Vir: Statistični letopis SR Slovenije, Ljubljana 1967, str. 436.

Avgust Horvat

Duše se prižigajo druga ob drugi kot bakle

Ni važno predvsem telo, ampak duša. Moja in druge duše... Iz duše v dušo naj se prenaša svetloba in ne temina skušnjav in greha... Toda če hočeš dajati svetlobo, moraš biti prižgana bakla in ne smrdljiva sveča, ki je ugasnila... Vse Kristusovo poslanstvo uči isto: Bodite luč! Dajte prednost duši!... Ali sem luč, ki sveti in prižiga še druge, ali pa sem kajfež, ki ugaša luči?... Ali moje govorjenje in moje ravnanje prinaša drugim svetlobo?

P. B. Häring, pisatelj knjige „Sedaj se začenja koncil“, iz katere objavljamo vrsto člankov v DŽ

Koncil se odločno izreka za potrebo dialoga med kristjani in ateisti (21. čl.). Kateri so nagibi za to stališče in kaj je predmet dialoga? Predmet cele konstitucije o Cerkvi v sedanjem svetu so zemske naloge, dobrine in skupnosti, gledane v luči evangelija in v njih končnem odnosu do človekovega večnega cilja. Konstitucija je namenjena za kristjani vsem ljudem, ki so se pripravljene pogovarjati s Cerkvijo. Zato je listina po svojem namenu in zgradbi že poskus dialoga. Koncil se ni zanimal samo

za to, kar je v človeku večnega, marveč si je prizadeval razumeti posebnosti in težave modernega človeka, da bi ga ta mogel umeti.

Očitno je, da je za koncil vsaka oblika ateizma velika zmeta. Toda cerkveni zbor skuša razumeti motečega se človeka in hoče, da mu ta pokaže stvari, katere ne zapopade ali katere se mu zde neskladne v nauku, v načinu posredovanja nauka, zlasti pa v vedenju kristjanov. In vse to je združeno z največjo pripravljenostjo sprašati si vest, da tako lažje sodelujemo pri dialogu.

Neposredni predmet dialoga so zemske reči in časne človekove naloge. „Čeprav Cerkve ateizem popolnoma zameta, vendar odkritosrčno izjavlja, da morajo vsi ljudje, verni in neverni, sodelo-

Bernhard Häring

DIALOG MED KRISTJANI IN ATEISTI

vati pri pravilni graditvi tega sveta, v katerem skupno živijo; to se pa gotovo ne more uresničevati brez odkritosrčnega in razumnega razgovora“ (21. čl.).

Popolno nasprotje v pojmovanju končnega človekovega cilja ni ovi-
ra, da se ne bi sporazumeli vsaj
v nekaterih vprašanjih človeške-
ga sožitja v pravičnosti in miru
in v nekaterih temeljnih človeških
pravicah na področju gospodar-
stva in družabnega življenja. Mo-
derna pluralistična družba zahteva,
da se ljudje preko razlik na
verskem področju znajo resno
zavzeti za zadeve vsakdanjega
življenja in vzpostavijo prvi dia-
log, kako najti uporabne, vsem
sprejemljive rešitve. V tem po-
gledu bo le v prid družabnemu
sožitju, če se bodo neverni ljudje
potrudili, da se resno pouče, ka-
ko naravnavajo verni ljudje svo-
ja zemška opravila k večnemu
življenju.

Za vse enako

Za plodovitost razgovorov se
je potrebno izogibati vsakemu
delanju razločkov na ravni držav-
ljanskega sožitja. O tem pravi
koncil: „Cerkve obžaluje razliko-
vanje med vernimi in nevernimi,
ki ga krivično navajajo nekatere
državne oblasti, katere v tem po-
gledu ne priznavajo osnovnih prav-
ic človeške osebe. Obenem zahteva
za verne dejavno svobodo, da jim
bo dana možnost zidati na tem
svetu tudi božji tempelj“
(prav tam). Te besede podčrta-
vajo odkritosrčnost, s katero se
hočejo kristjani pogovarjati. Ne
skrivajo svoje vere ne svoje slo-
vesne zahteve po verski svobo-
di. Iz tega ne izvajajo nobenega
zapostavljanja nevernih v držav-

ljanskem življenju, a hočejo, da
se z njim prav tako postopa.

Dialog, o katerem govori kon-
cil, ni — vsaj ne neposredno —
razgovor s komunistično stranko
kot politično organizacijo, kajti
s tem se cerkveni zbor ni name-
raval ukvarjati. Gre za razgovor
vernika s svojim bližnjim, ki še
ni našel vere v Boga. Kadar je
neverni slučajno član komunisti-
čne stranke, sodeluje v dialogu,
kot ga razume koncil, ne kot par-
tijec, marveč preprosto kot člo-
vek in državljan. Tako je tudi z
naše strani, dokler govorimo kot
udje božjega ljudstva, dialog ne-
političen. Moramo torej paziti, da
se naš dialog ne prikaže kot po-
litičen in da ga ne izrabijo za
politične cilje komunistične stran-
ke. Kadar pa se s komunistično
stranko pogovarjajo kristjani kot
zastopniki politične stranke, tedaj
delajo to samo v okviru te odgo-
vornosti, ne pa v imenu Cerkve
ali božjega ljudstva. Prostorsrčni
ljudje, ki ne razlikujejo med te-
ma dvema ravninama in se ne-
premišljeno dajo izkoristiti ko-
munističnim načrtom — ter tako
posredno sodelujejo pri bodočem
uničenju verske svobode — sprav-
ljajo v nevarnost vsako možnost
dialoga, na eni in na drugi ravni.

Dialog kristjana z brezbožci ni
nujno izrecno oznanjevanje vere.
Najprej gre za to, da se bolje
spoznamo in iščemo temelj za ro-
dovito in mirno sožitje. Vendar
si mora kristjan zmeraj priza-
devati za to, da njegov sobesed-
nik po razgovoru take vrste in po
njegovem prisrčnem prijateljstvu

in dobrem zgledu začne „z odprtih srcem premišljevati Kristusov evangelij“ (prav tam). V takem delovanju ga podpira zaupanje, da sta z vero navdihnjeno življenje in oznanjevanje zveličanja, ki ga tako življenje terja, zmožna s svojim glasom prodreti v zadnje globine človeka.

Vedno je boljši kot molk

Tudi če razgovor z ateistom ne najde v njem takoj pripravljeno-sti, da resno vzame versko resnico kot poziv, je že sam po sebi nekaj koristnega, zakaj vedno je boljši kot zagrenjen molk ali odsotnost vsakega človeškega stika. Vrh tega kristjanova stalna pripravljenost na „odkritosrčen in razumen razgovor“ izpričuje njegovo vero v skupnega Očeta, ki je v nebesih, in je izraz njegovega čuta za človeško skupnost in zaupanja, da v drugem zmemrom najde kaj dobrega. Še več: nevernemu bližnjemu izkazana pozornost je v prid kristjanu samemu; primora ga, da preveri,

ako njegovo življenje in njegove besede res in na pravi način pričujejo o Bogu, in terja, da svojo vero vedno bolj pogloblja.

Cerkveni zbor opozarja tudi, da naj se kristjani pogovarjajo z nevernimi in z nekristjani v duhu ponižnosti. Bog in Cerkev nima ta potrebe zatekati se v tem pogovoru k nobenim lažem, niti gojljivo pokrivati črno z belim. „Tudi v našem času je Cerkev dobro znano, kolikšna je razdalja med oznanilom, ki ga razglaša in med človeško slabostjo tistih, katerim je evangelij zaupan. Naj zgodovina glede teh napak sodi karkoli, gotovo je, da se jih moramo zavedati in se zoper nje odločno boriti, da ne bodo napravljale škode širjenju evangelija“ (43. čl.). In še dalje gre v zabičevanju duha ponižnosti in nadnaravnega gledanja na resničnost: „Še več, Cerkev priznava, da je celo iz nasprotovanja tistih, ki so ji sovražni ali jo preganjajo, prejela in more prejeti mnogo uslug“ (44. čl.).

Poslovenil prof. Alojzij Geržinič

Resnično kesanje je zopet najdena nedolžnost

Ne bodi eden tistih, ki se grizejo in razjedajo ob spominu na krivdo in si mislijo, da je njihovo življenje za vedno uničeno... Nasprotno: Kristus je prišel prav zaradi takih in ne zaradi tistih, ki pravijo, da so popolni... Srečna krivda, ki nam pomaga k popolnosti! Pomaga nam k razumnosti in predvsem k večjemu zaupanju... Ali je pri meni res tako? Če kljub iskrenemu kesanju ostanem žalosten in malodušen zaradi svojih grehov, ki sem se jih spovedal, še nisem razumel, čemu je Kristus dal svoje življenje za nas...

Ruski patriarh Aleksij

Po številu vernikov največjo pravoslavno Cerkev, to je rusko Cerkev, vodi že 24 let patriarh Aleksij, ki bo v novembru dopolnil 92 let.

Rodil se je leta 1877 v Moskvi kot Sergij Vladimirovič Simanski. Po končani srednji šoli je študiral najprej pravo, nato pa je stopil v vojaško službo. Ko je leta 1900 zapustil vojsko, se je vpisal v moskovsko duhovno akademijo, stopil v samostan in si privzel ime Aleksij.

Po končanih študijah je takoj kot mlad duhovnik-redovnik prevzel odgovorne službe. S 36 leti je bil posvečen za škofa v Tihrinu. Oktobrsko revolucije je doživel kot škof v omenjenem mestu. Leta 1921 je bil prestavljen v Petrograd. Po 12 letih je leta 1933 postal pravi leningrajski metropolit. Tako je v najhujših časih vodil za Moskvu najpomembnejšo metropolijo. Vztrajal je na tem mestu tudi v težkih letih od 1936 do 1943, ko je bila cerkvena organizacija ruske Cerkve skoraj popolnoma razdejana in versko življenje omejeno na minimum.

Po smrti Sergija, moskovskega patriarha, je ruska sinoda leta 1945 izbrala Aleksija za moskovskega metropolita in patriarha vse Rusije.

Pod njegovim vodstvom je ruska Cerkev v letih po drugi svetovni vojni doživela nov razcvet v mejah tamkajšnjih možnosti. Po letu 1959 se je zopet začel proces zapiranja cerkva odprtih za bogoslužje. Vodstvo ruske Cerkve prehaja vse bolj v roke gibčnega leningrajskega metropolita, Nikodima, kateremu je poverjena tudi skrb za zunanje odnose ruske Cerkve.

Ruska Cerkev živi danes v težkem položaju, njeni voditelji in verniki so potrebni pomoči molitve vsega krščanskega sveta, da bodo mogli opravljati poslanstvo odrešenja med velikim ruskim narodom.

V D R U Ź I N I

Ako bi bili dobri kristjani

Potem ne bi vstopili v cerkev, četudi je še tako skromna, kakor, da bi prišli v tujo hišo, nerazpoloženi in prisiljeni; naš notranji mir bi bil popoln, ker bi se zavedali, da vstopamo v hišo svojega Očeta. Ne bomo se ustavili pri zadnjih vratih in tudi se ne bomo stiskali v kakem skritem kotu, ampak se bomo podali bližje Njemu, ki biva v tej hiši.

Ako bi bili dobri kristjani, potem se ne bi ozirali v cerkvi na druge, kdaj se pokrižajo, kdaj vstajajo, kdaj se je treba trkati na

prsa. Vse to bi morali že vedeti in naša navzočnost pri bogoslužju bi bila bolj zbrana.

Ako bi bili dobri kristjani, ne bi si bili v cerkvi tujci drug drugemu: ločeni, sosed od sosedu, tu prijatelj, tam neprijatelj, tu farizej, tam cestinar. Naše sodelovanje bi bilo tam res bolj medsebojno povezano, bolj bratsko.

Ako bi bili dobri kristjani, bi se naše cerkve napolnile, ker bi mi z našim vzglednim življenjem pritegnili v cerkev še tiste, ki jih ni tu, ki bi pa morali biti navzoči, ker bi videli, kaj je biti pravi kristjan, in da je dobro biti kristjan.

Ako bi bili dobri kristjani, ne bi po končanem bogoslužju odbrzeli iz cerkve s ključem svojega avtomobila v rokah, da bi čimpreje prišli do svojega vozila in se skušali izogniti sosedu ali betežnemu znancu, katerega bi sicer morali povabiti v svoj voz, ki je samo naš in si ga nismo nabavili zato, da bi drugim delali usluge.

Ako bi bili dobri kristjani, bi počakali pred cerkvijo, ker bi bilo možno, da bomo tam srečali človeka, morda celo znanca, ki mu že iz obraza razberemo, da bo danes stradal in bi ga povabili k naši mizi.

Ako bi bili dobri kristjani, potem ne bi pomišljali, ko bi med vožnjo zagledali cerkvico, da se moramo pokrižati, ker bi s tem dali sopotnikom dober vzgled.

Ako bi bili dobri kristjani, tedaj ne bomo, kadar vidimo vstopiti v kolektiv ali v vlak človeka, ki je bolj potreben sedeža kakor mi, zamaknjeni brali časopis in se delali, kadar da ne vidimo, kaj se godi okrog nas, ampak bomo ravnali po svoji vesti in utrujenemu odstopili sedež.

Ako bi bili dobri kristjani, bi ne bilo med nami uboštva, bi ne bilo zapuščenih ljudi in bi med nami nihče od teh ne ostal neopažen.

Ako bi bili dobri kristjani, potem bi bili zapahi na naših vratih odveč, ker bi ne bili ogroženi od nikogar, naša varnost bi bila popolna.

Ako bi bili dobri kristjani, potem bi mi lahko ta svet spremenili in svet bi bil dober. Pa ta svet se ne spremeni in se ne bo spremenil, svet ostaja tak kot je — in mi vemo zakaj...

Priredila T. E.

2. Prva marčeva nedelja pomeni za naše otroke začetek šolskega leta. V Slovenski hiši je to popoldne začetna sv. maša s prireditvijo za vse slovenske osnovne šole.

Vsak korak, ki ga starši z ljubeznijo storimo, ko spremljamo otroke na njihove prireditve in pri šolskem delu, pomeni bogatenje, rast in krepitev njihove slovenske osebnosti.

19. Praznik sv. Jožefa.

V bogoslužju molimo: „Naj nam pomaga, prosimo, Gospod, zasluženje ženina tvoje presvete Matere, da nam bo oseb, ki sta nas imeli v življenju najraje. Saj bi moral biti vsak dan po njegovi priprošnji podeljeno, česar naša slabost ne more doseči.“

25. Marijino oznanjenje.

Na ta dva praznika smo nekdam obhajali očetovski in materinski dan. Tukajšnja navada ju postavlja v drug čas in na drugo trgovsko podlago. Ni odveč, če nas tudi zdaj spomnita očetovski in materinski dan.

Ves mesec marec je v letošnjem cerkvenem letu poglobljen v postni čas. Da bi v njem vse naše družine zadihale pravega postnega duha, ki je današnjemu svetu tako tuj!

„Ne morem pozabiti tega, kar je bilo doma“

Miramar je letoviško mesto ob morju, 450 km oddaljeno od Buenos Airesa. Ker je torej relativno malo ur vožnje potrebno, da ga dosežemo (če primerjamo oddaljenost Bariloč!), ima tam že veliko naših družin svoje počitnice. Precej številna pa je tudi stalna naselbina Slovencev v tem mestecu. Prijaznost in prisrčnost, s katero sprejemajo naši Miramarčani letoviščarje, sta vsem znani. Lične hiše z negovanimi vrtovi so sad njihove pridnosti. Imajo tudi skupni slovenski dom, kjer se zlasti ob nedeljah zbirajo, da preživijo lepe in prijetne ure.

V tej naši miramarski skupnosti pa imamo tri slovenske matere. So to gospe Žurgova, Gornikova in Žgončeva. Vse tri so imele posestva v domovini, pa so jih morale pustiti in oditi po svetu. Leto za letom jih obiskujem. Kadar sem pri njih, se mi zdi, da sem nekje v Sloveniji... Znale so ohraniti pristen slovenski čut in slovenske navade. „Veste gospa, pri nas doma...“ prav velikokrat slišim. Torej jim dolgoletno bivanje v tujini še vedno ni zamorilo čuta „pri nas doma v Sloveniji...“

Kako potem živijo tukaj? Ali so si morda zato izbrale morje ob Miramarju, da s pogledom preko njega iščejo svoj pravi dom?

Obiskala sem gospo Gornikovo. Navadno jo dobim na vrtu. Gospa ima velik zelenjavni vrt — prav tako, kakor je bilo pri nas doma v navadi, da je namreč mati svojo družino oskrbela s svežo zelenjavo. Danes pa me je sprejela v sprejemnici, s svojim možem, gospodom Francetom. Gospod Gornik je pozimi doživel hudo nesrečo. Pri delu je padel in se močno poškodoval. Še dosedaj se ni popolnoma opomogel. Sprejel me je zelo dobre volje, čeprav je počival v naslonjaču.

Gornikovi so doma iz Žigmarc, v občini Sodražica. Gospa je stara 64 let in izhaja iz družine, kjer je bilo 7 otrok, oče g. Gornik pa iz družine, kjer je bilo rojenih 11 otrok... Imata tri otroke: g. Franceta, (ki je poročen z go. Anico roj. Pustovrh in ima sina Marjana), gospo Nežko, (poročeno Trpin, ki ima pet otrok) in g. Jankota, ki študira pravo na Katoliški univerzi v Mar del Plati.

„Gospa Gornikova,“ sem pričela, „vsako leto nas razveselite s svežim slovenskim čutenjem. Ali ste se že kdaj vprašala, zakaj ohranjate slovensko zavest s toliko ljubeznijo?“

„Saj sem vendar rojena Slovenka in z menoj hodi slovenski duh,“ mi hitro odvrne gospa.

„Kako pa živite miramarski Slovenci med letom?“

„Poleti nas obiskujete iz Capitala. Vsi smo vas zelo veseli. Pogovarjamo se o prejšnjih časih, ko smo še skupaj živeli po taboriščih. Vedno sem dobre volje, kadar me kdo obišče. Pozimi pa hitro delamo. Jaz opravljam moja gospodinjska dela in prebiram predvsem slovenske časopise, ob nedeljah pa se zbiramo v našem Domu.“

„Ali opazate kaj posebnega pri otrocih, ki prihajajo iz Capitala? Ali govorijo slovensko?“

Gospa mi je hitro odgovorila:

„Otroci so takšni, kakršni so starši. Če starši pazijo, otroci lepo govorijo. Za nekatere pa ne vem, ali so Slovenci, ali Argentinci, ker govorijo samo argentinsko. Tukajšnjega jezika ne obvladam dobro, za slovenske otroke mi je zelo hudo, če ne govorijo materinega jezika. Vsakega vprašam: ali si slovensko že pozabil? Sicer so pa vsi otroci več ali manj enaki. Edino, kar včasih po maši pred cerkvijo opažam je, da meščani več kasteljansko govorijo, kakor naši miramarski otroci.“

Še sem vpraševala: „Ali se vam zdi, da je versko življenje sedanje mladine manj goreče, kot v vaši mladosti?“

„Da, sedanja mladina versko ni več tako goreča, kakor v mojih mla-

dih letih. Ali je temu kriva vzgoja? Mi smo imeli vsako nedeljo krščanski nauk, prve nedelje pa smo imeli skupne molitvene ure.“

„Česa v Argentini najbolj pogrešate?“

„Slovenskih gričev, cerkvenega zvonjenja... Kadar so bili pri nas prazniki, je zanje vse vedelo: hiša, živina, polje... Tukaj pa so praznični dnevi enaki delovnim. Pogrešam zime, čeprav smo se je preje bali, saj je bilo treba preskrbeti dovolj kurjave za družino in sena in stele za živino. Skrbeti je bilo treba za toplo obleko in obutev, kar je bilo pri nas zelo drago. Težka je bila zima za nas, predvsem za tiste, ki smo živeli z ročnim delom. Pa je vendar bilo lepo in prijazno. Kadar je snežilo, smo se stiskali okrog tople peči in možu pomagali delati suho robo. Da smo se lažje preživeli, jo je pozimi prodajal, poleti pa je hodil zidarit.“

„Spomin na Slovenijo vam vzbuja posebne želje, žalost, hrepenenje?“

„Pogrešam dobrih sosedov in pa sorodnikov. Moj oče še živijo, imajo čez 92 let. Kaj bi dala, da bi jih še videla! Kmetijo so prepustili vnuku, oni so še čili, le vidijo precej slabo. Vse naše premoženje pa je bilo požgano, le zemlja je ostala, katero sedaj uživa možev brat. Pogrešam polje. Kadar sem doma pogledala skozi vrata ali okno — povsod je bilo naše. Zato sem rada na mojem vrtu, kjer sem vsaj malo povezana z zemljo. Čeprav je bilo življenje doma težko, ga je človek lažje prenašal, kakor ga prenašamo tukaj. Že zdravemu človeku je v mojih letih težko živeti na tujem, če je pa človek bolan, je pa še huje. Zelo rada bi še enkrat videla domačo zemljo in poslušala domači zvon, rada bi videla domače ljudi, očeta, brata in sestre.“

Spomin na težke dni med vojno pa je gospej ostal še vedno zelo svež. Pripovedovala mi je o bombardiranju njihove vasi, o komunistih, o preganjanju, o Rabu in še, in še. Njen glas je postal tih in otožen, pogled je imela uprt v gredo cvetočih rož. Njihove lepote pa ni videla, saj so bili pred njo le tisti naši črni dnevi... Prešla sem na moje zadnje vprašanje:

„Gospa Gornikova, ali ste se po 20 letih bivanja v Argentini vsaj malo živela v tukajšnje razmere?“

„Oh, prav nič ne...“ mi je tiho odvrnila. „Ne morem pozabiti tega, kar je bilo doma. Stari ljudje se ne moremo živeti v tujo grudo. Še vedno se počutim tuja, zato sem najraje doma, med mojimi štirimi stenami, katere sta mi sezidala mož in sin...“

Njeno domotožje me je prevzelo. Ko sem se vračala domov, nisem videla bujnega cvetja na vrtovih okrog obeh njenih hiš in skoro nisem slišala smeha njenih vnukov, ki so jo prišli obiskat. „Stari ljudje se ne moremo živeti“ je grenka kaplja trpljenja te naše dobre slovenske matere.

Pavlina Dobovšek

Z A M L A D I N O

Stopnja izobrazbe in duševne lastnosti bodočih zakoncev

Za dosego srečnega zakona je važno, da imata zakonca približno enako stopnjo izobrazbe, pa tudi slične duševne lastnosti kot vera, običaji, navade itd.... Vpliv le-teh čuti človek že prva leta svojega življenja — torej se gradnja njegove osebnosti vrši pod vplivom okolja, ki ga obdaja.

Vsak narod ima svoje običaje in navade, ki se pa tekom časa tudi

spreminjajo. Npr. nas so naučili brati, uporabljati žlice, vilice in nož pri jedi, rabiti milo za umivanje itd. Še dandanes pa še obstajajo ljudje in narodi, ki uporabljajo paličice ali pa samo svoje prste, da použijejo hrano. Prav tako smo mi navajeni na določen način oblačenja, na našo hrano, imamo svoja pravila lepega vedenja in naš način izražanja, glasu, ki nam odgovarja itd. Narodi

na drugih kontinentih, zaradi drugačnega podnebja pa svojim duševnim in telesnim zahtevam ter potrebam zadostijo morda v drugi obliki in z drugimi elementi, kakor mi.

Če si mlad človek izbere svojega življenjskega druga iz kroga, ki ima iste navade kakor on sam, navadno nima večjih težav v zakonu. Te hitreje nastanejo, če se poroči z osebo, ki ima drugačen način življenja kakor on. V tem primeru mora biti pripravljen, da pravilno in hitro reši težave, ki bi se pojavile — če želi, da bo zakon srečen.

Nekaj primerov:

1. izražanje:

Pravijo, da ljubezen ne potrebuje besed; vsakodnevno življenje pa vendar prinaša toliko dogodkov, da je razgovor med možem in ženo nujen. Isti jezik, isti način izražanja — ko včasih že od samega naglasa zavisi pomen besede — mnogo doprinaša k sreči.

V Severni Ameriki, kakor tudi v drugih deželah, kjer so mešane rase, često zaradi tega nastanejo težave — čeprav vemo, da slučajna razlika v barvi kože, obliki oči, postava itd. biološko bistveno niso različne in da se otroci belokožega in temnokožega zakonca rodijo normalni — vendar z lahkoto nastane nešteto pomislekov in trenj, ki niso ravno v prid srečnemu zakonu.

2. Sličnost okolja:

Življenje na deželi je navadno mirnejše kakor v velemestu. Prehod iz enega v drugega terja po nekaj mesecih zakona precej samozataje-

vanja, predvsem, če je eden od zakoncev navajen obiskovati koncerte, gledališče, itd., drugi pa želi preživeti večji del časa doma v miru. V teh primerih je že pred sklenitvijo zakona primeren razgovor, kako si bosta kot mož in žena uredila skupno življenje.

3. Sličnost družinskih navad:

Vsaka družina ima svoje navade. Ko zaročenec ali zaročenka stopi v družino neveste ali ženina, je mnogokrat merodajen že prvi obisk. Razne navade in način praznovanja praznikov je treba že pred zakonom upoštevati in najti prilagoditev tudi v tem oziru.

4. Malenkosti

Nesporazum lahko nastane tudi zaradi malenkosti, če je npr. enemu od zakoncev všeč lahka, drugemu pa klasična glasba, enemu vesel, drugemu pa žalosten film, ali pa si eden želi počitnice v hribih, drugi ob morju itd.

Razlika v okusu v malenkostih sama po sebi še ni tragična, vendarle pa v zakonu lahko privede do neprijetnih trenutkov.

Izredno važne pa so duševne lastnosti bodočih zakoncev, kot:

a) DUŠEVNO ZDRAVJE:

Že v starih časih so imeli pogovor „mens sana in corpore sano — kar prevajamo: zdrav duh v zdravem telesu. Če je telo zdravo, ima človek več pogojev tudi za umsko zdravje. Pri tem moremo in moramo sodelovati tako:

1. da se redno damo zdravniško pregledati;

2. da kontroliramo oz. pazimo na čustva in tako preprečimo duševno neuravnovešenost;

3. da pazimo na miren potek življenja, že v šolski dobi in še bolj v zakonu in v poslovnem življenju;

4. da vzamemo življenje resno in takšno kakršno pride;

5. da poznamo svoje zmožnosti in delamo v njih območju;

6. da ne žrtvujemo družinskega blagostanja svoji sebičnosti;

7. da v dvomu iščemo dober nasvet;

8. da skušamo biti dobre volje, čeprav imamo težave, katerih ne precenjujmo;

9. da sami sebe dobro poznamo, pa tudi osebe, s katerimi živimo. Spoznavajmo svoje napake, pa tudi svoje kreposti in temu poznanju prilagodimo svoje življenje;

10. upoštevajmo zdravo splošno mnenje in zdrave predsodke (npr. da se oblačimo po modri, a zmerno, kakor nas uči Cerkev).

b) DUŠEVNA URAVNOVEŠENOST

V različni starosti je različna. Npr. otrok misli in dela drugače kakor mladostnik ali odrasla oseba. Če se zaročenca mislita poročiti, pa že mislimo, da sta duševno zrela. Kaj je duševna zrelost? Med drugim vsebuje:

1. Čut odgovornosti (to je dolž-

nost, po kateri zagovarjamo svoja dejanja), ki je trojna:

moralna — ko smo odgovorni za svoja dejanja pred Bogom;

legalna — ko smo odgovorni za svoja dejanja pred oblastmi;

poklicna — ko smo odgovorni za svoja dejanja pred ljudmi.

2. Čut razsodnosti in presojanja, če npr. danes nekaj trdiš, jutri pa prekličeš.

3. Prevelika občutljivost in rahločutnost:

— če ne prenesemo dobronamerne kritike,

— če se ne znamo pogovarjati, ne da bi se razburili,

— če ne upoštevamo čustev drugih.

c) TRDNO VOLJO IN ZDRAV ZNAČAJ

ima tisti, ki ima trdna in plemenita načela, katerih se kljub mnogim težavam drži. Vsebuje:

— moč volje,

— požrtvovalnost,

— poštenost in resničoljubnost,

— zmerno in resno življenje.

č) DUŠEVNA ŠIBKOST

Če je zdravje uma tako važno za zakon, moramo upoštevati tudi njegovo šibkost. Ako je v družini takšen bolnik, je potreben dober premislek pred odločitvijo za zakon. bodočega zakonskega druga že bil

Duševna šibkost je organskega izvora in jo povzroči:

— alkoholizem,

— toksikomanija (zaužívanje drog),

— progresívna paraliza, kjer je prizadet tudi hrbtni mozeg in je posledica veneričnih bolezni,

— tumor na možganih, kar je pravzaprav redka bolezen in se po kaže navadno v starejših letih.

Znaki mentalne šibkosti se kažejo v tem, da:

— bolnik kaže velike spremembe v značaju in pogosto zapade v pobitost;

— bolnik kaže popolno ravnodušnost do življenja, tako da zgubi počasi vsak stik z realnostjo (shizofrenija);

— bolnik ima občutek da ga zasledujejo (paranoja);

— bolnik zgubi prav vsak stik z življenjem in zgubi tudi ravnovesje svojih čustev. To je že prava slaboumnost, ki se pa javlja v 3 stopnjah:

a) idiotija, b) imbecilnost, c) debilias.

Za zakon je mentalna šibkost v kakršni koli stopnji izredno nevarna. Pod temi pogoji sklenjen zakon je na vsak način nesrečen.

VPRAŠANJA:

I. Ali znaš opazovati?

1. Kaj razumeš pod besedo izobrazba?

2. Ima način izražanja misli in besed kakšno zvezo z ljubeznijo?

3. Ali vpliva razlika rase na srečo v zakonu?

4. Ali je okolje, v katerem sta bodoča zakonca živela — važno za zakon?

5. Ali je treba upoštevati razne družinske navade, okus in pogled na vsakdanje življenje?

6. Kaj veš o umskem zdravju?

7. Ali poznaš kako vrsto umskih bolezni?

II. Ali znaš presoјati?

1. Ali more biti zakon srečen, če je med zakoncema družbena razlika?

2. Kaj sodiš o zakonu, kjer ima eden od zakoncev šibke živce, ali celo šibko umsko zdravje?

3. Ali se ti zdi, da je zakonec, ki nima nobenega čuta odgovornosti zmožen, da vzdržuje družino in dom? Zakaj ne?

4. Ali se fant oz. dekle, ki je šibkega zdravja sme poročiti?

III. Ali znaš delovati?

1. Na list papirja si napiši navade vaše družine, na primer: uro, kdaj se zvečer vračaš domov, kako praznujete razne praznike, kako sprejemate obiske in goste, itd. — in jih primerjaj z navadami, ki vladajo v družini tvojega zaročenca oz. neveste.

2. Zapiši si vse odgovornosti, ki jih imaš doma, v službi, pri študiju. Ali se ti zdi, da vedno ravnáš z odgovornostjo?

(Konec na strani 182)

DANIJELOVE ZGODBE

6. NOVEMBRA. Ves popoldan sem se sam sprehajal ob morju. Nisem hotel videti ne pristanišča, ne mesta, zato sem šel na samoto. Sedel sem na pesku in gledal rahlo gibanje vode. Valov skoraj ni bilo, le počasno pretakanje morja čez kamenje in tih šum.

Všeč so mi taki trenutku. Mir se naseli v srcu. in vse, kar je kaotično in umazano, izgine. Vendar takrat postanem žalosten, ker bi rad zaživel drugačno življenje; iščem nečesa ali nekoga, pa sam ne vem kaj. Pričakujem lepše življenje, a katero? In vedno ta občutek zlorabe, izgubljenega časa.

8. NOVEMBRA. Na srečo sem videl Lucijo. Govorila sva, a zopet nič posebnega. Tudi ne vem, če bi me razumela, ko bi ji govoril o svojih problemih. Vendar me že samo njena prisotnost navdaja z veseljem. Glavno je, da

Lucija obstaja in da je moja.

9. NOVEMBRA. Življenje je bedasto in se ne spleča živeti.

10. NOVEMBRA. Srečal sem patra. Bil sem sam in sem hodil tjavdan.

„Kam greš, Daniel?“

„Nikamor.“

„Torej me lahko spremljaš, me spremljaš nekaj časa?“

Bil sem vesel, in sem šel z njim. Govorila sva o vsem mogočem. O domu, o šoli, o tovariših. Omenil mi je nekatere, ki se v šoli trudijo, da bi se fantje bolj resno oprijeli kakega posla in vzganjali manj neumnosti. Prišla sva že do njegovega stanovanja. Vstopil sem z njim in nadaljevala sva pogovor. Vprašal me je:

„Kaj se pa tebi zdi, kaj bi se dalo narediti, da bi stvar šla bolje? Kaj pa ti storiš, kako se razumeš s fanti, imaš kak vpliv nanje?“

Nenadoma pa je pogledal na uro, skočil pokonci in rekel:

„Presneto, kako pozno se mi je naredilo. Oprosti, moram iti. Pridi še kdaj. Vse kar mi poveš, me zelo zanima.“

Hitro je vzel tri knjige eno mapo in neke papirje, vse skupaj vtaknil v torbo in se poslovil.

„Če želiš navij plošče, tamle pa imaš cigarete.“
Mudilo se mu je, vendar, ko mi je podal roko, je dalj časa obdržal mojo v svoji. Pogledal mi je v oči in dejal:
„Lepo bi bilo, Danijel, da bi bil zanimiv tip.“
Nisem navil plošč. Le malo sem počakal, nato pa stekel po stopnicah na cesto. Bil sem vesel.

— — —
Med večerjo je mama dejala:

„Danes pa kar dobro izgledaš, Danijel.“

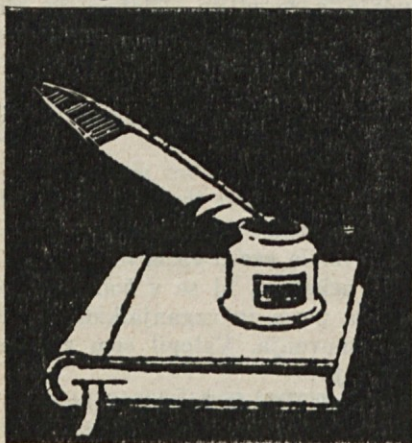
To mi ni všeč. Moti me, da se tako zanimajo zame.

Res sem srečen. Srečen, ker sem lahko govoril, ker sem izrazil svoje misli, ideje, probleme. Srečen, ker se je našel nekdo, ki je pripravljen, da me posluša, ki ne vidi v meni otroka, temveč odraslega človeka, s katerim se pogovarja kakor s sebi enakim.

— — —
Kako rad bi bil zanimiv tip.

(Priredil A. M.)

(Bo še)

**MLADINSKA
POŠTA**

Preveč sem razočarana

Zaupala bi vam rada veliko težavo, katere ne bom nikoli v življenju premagala, ker sem preveč razočarana. Pred dvemi leti sem spoznala dobrega, vernega fanta. Ko je bil v vojski, sva si dopisovala, čeprav mi je teta branila, češ da sem še premlada. Potem sva hodila skupaj, letos sva se pa sprla... Sedaj sem dobila od njega poslovilno pismo. Pri srcu mi je bilo tako hudo, da bi se kmalu sesedla. Od tedaj naprej zame ni več življenja. Znanci mi pravijo, naj ga pozabim, ker me ni vreden; da je zato tako naredil, ker sem bila preveč poštena. Rada bi ga pozabila, pa ga ne morem... moje življenje je s tem

razočaranjem uničeno... moške sem zasovražila. Nič ne pomaga, naj molim, jokam, zdihujem. Želim si samo smrti.

Pismo si napisala v čustveni pri-zadetosti, vendar stvar ni taka, kakor jo vidiš skozi temne „naočnike“. Hudo je biti kakor koli razočaran; razočaranje v ljubezni pa še huje boli. Koliko si bila pri vsem sama kriva, ni lahko razbrati iz tvojega pisma. Končno to ni tako bistveno. Gre za dve stvari, ki jih moraš uvideti ti in mnogi drugi, pa bo marsikatera težava ohranjena ali vsaj olajšana.

Kdor koli začne resno „hoditi“ s fantom ali dekletom prezgodaj se bo kesal. Pred kratkim je izjavil mlad par, ki se bo letos poročil: „Najina največja napaka je bila, da sva se prezgodaj spoznala in še bolj, da sva prezgodaj začela hoditi skupaj.“ Pa se je isti par zelo lepo pripravil na zakon! Zakoni narave so nespremenljivi. Kdor jih ne upošteva, ga bodo prav ti strli. Poskušaj iti na cesto s petega nadstropja kar skozi okno. Kdo bi se oziral na tisto neumno silo težnosti! Toda zaključek: smrt na pločniku. Vsaka stvar zahteva svoj čas in ima svoj red. Prezgodaj zrelo sadje je črvido in kislo. Še manj more biti za seme sadež, ki je prezgodaj in neka-ko prisiljeno dozorel. Prav tako je z ljubeznijo med fantom in dekletom. Pred tem časom nista ne fant ne dekleta dozorela za zrelo ljubezen. Sadovi take nezrele ljubezni seveda ne morejo biti kaj prida. Zelo verjetno je fant po svoje dozorel,

pa mu vajina nezrela „ljubezen“ več ne ustreza.

Ali je to taka nesreča, da je ni mogoče premagati? Ali ni nobene hujše nesreče? Govorim ti kot človeku, ki veruje v Boga. Kristjan ne sme biti nikoli „preveč razočaran“. Ali ni rekel Kristus, da niti las ne pade človeku z glave brez volje Očeta v nebesih. Po svoji pameti mora človek delati za svojo življenjsko srečo. Neuspehi so ali posledica naših napak ali pa so božji klic, da moramo svoje življenje drugače zastaviti. Kristjan ne sme reči, da je njegovo življenje „uničeno“. Ko bi bila na svetu edina izbira poroka, bi bilo naše življenje uničeno v primeru, da bi je ne dosegli. Ko bi bil edini smisel našega življenja zdravje, bi bilo naše življenje „uničeno“ z boleznijo in še bolj s smrtjo. Smisel našega življenja je priti k Bogu, v Njem najti svoj večni mir. To življenje je in mora biti le pot do tega cilja.

Razumeš odgovor? Vsakdo bo čutil tvojo bolečino. Toda še večja bolečina je zgrešiti glavni cilj življenja — Boga. Poti k Bogu so različne. Za enega v zdravju, za drugega v bolezni, za nekoga v samskem, za nekoga v družinskem življenju.

Ne poganjaj se iz skrajnosti v skrajnost. Resnica stoji v sredi: ob pravem času in na pravi način. Mo-li — in ne govori, da molitev ne pomaga. Močno jo potrebuješ. Ta bridka skušnjava naj ti pripomore, da boš dobila prave „oči“.

PELE ALI GAGARIN

Pri pridigah sem večkrat slišal, da je slavni nogometaš Pele veren človek — sprejel ga je celo papež — in da je dajal take izjave, ki se uporabljajo v prid verskemu prepričanju. Gagarin, prvi kozmonavt, pa je dejal, da nikjer v vesolju ni videl Boga. Njegova izjava se lahko izrabi zoper versko prepričanje. Koliko so vredne take izjave?

Lahko pritrdimo, da ni preveč trdna vera tistega človeka, ki se opira le na izjavo kralja nogometa Peleja. Toda Pele, ta črni biser iz Santosa, je kljub svoji ljubezni do žoge in spretnosti v igri le lahko toliko razgledan v življenju, četudi ne v družbenoslovju in filozofiji, da misli s svojo zdravo pametjo, ki mu „razodeva pota k Bogu“. In če še upoštevamo njegovo pripravljenost za pomoč revnim, nas ne bo motilo njegovo brazilsko okolje, ampak bomo njegove religiozne izjave sprejeli kot resnične in iskrene. Milan Zatopek, ki je na olimpiadi v Helsinkih leta 1952 prekosil najslavnejše tekače, ne živi v deželi, kjer spada formalna religioznost k lepemu vedenju, pa je vendar lansko leto izjavil, da vsak dan bere sv. pismo, ki mu daje moč in ga veže z Bogom, od katerega ga nihče ne bo odtrgal.

Besede ruskega astronavta Gagarina nam pa odkrivajo precej površno gledanje na vero. Kdor je le malo prisluhnil verskemu nauku, ki

ga tudi v Sovjetski zvezi poznajo, ve, da se Bog ne sprehaja nad oblaki. Kogar take izjave, da Gagarin ni srečal Boga, motijo, ta pač išče slikarja na platnu in mizarja v mizi. Gagarinov tovariš John Glenn misli npr. o Bogu precej drugače. Po poletu v vesolje je v mali domači cerkvi župnije Arlington to tudi povedal. Tako veliki svet vesolja, čigar prag je prestopil, kakor nič manj zapleteni mali svet atoma, oba urejena z matematično natančnostjo, nista mogla nastati po naključju. In kako velik mora biti On, ki je vse to ustvaril! Svetloba, ki bi v sekundi skoro sedemkrat obkrožila našo zemljo, potrebuje za vesoljske razdalje milijone svetlobnih let. Pri poletu, pravi, se je popolnoma zanesel na silo, ki je uravnavala njegov kompas, četudi te sile ni videl; zakaj bi ne zaupal veri, četudi njenih stvarnosti ni otipati z rokami.

Res je, da so ljudje, ki so strokovnjaki na enem področju, večkrat malo razgledani drugod. Toda osnovna verska spoznanja niso tako zapletena, da bi zahteval posebno strokovno izobrazbo. Tudi preprost človek lahko najde pot do Boga po preprostem razmišljanju, ki ga je že sv. Pavel nakazal z besedami: Vsako hišo kdo naredi. In to sklepanje iz hiše, ali ure le ni tako nespametno, kakor se zdi nekaterim.

PAPEŽ GREGORIJ VELIKI

Ko so Rim, Italija in Kristusova Cerkev živeli v zelo težkih časih, je bil Gregorij izvoljen za papeža. Bil je tedaj star 50 let. Njegovo izvolitev sta z velikim veseljem sprejela tudi duhovščina in verno ljudstvo. Tedaj, ko je sprejel Gregorij najvišjo cerkveno službo, je v Italiji razsajala kuga. Ko pa je bil kardinal Paccelli izvoljen za papeža, je pretila človeštvu nevarnost druge svetovne vojne.

Kadar pošlje božja Previdnost Cerkvi velikega, izredno dobrega pastirja, je to zanj blagoslovljena, srečna ura. Zato je Bogu zanj hvaležna. Samo dva papeža se imenujeta „Velika“: Leon I. in Gregorij I. Nagrobni spomenik imenuje papeža Gregorija „božji konzul“. Konzuli so v starem Rimu uživali veliko spoštovanje in izreden ugled. Še večje spoštovanje in še večji ugled pa je užival papež Gregorij v katoliški Cerkvi.

PETJE

Gregorijanski spevi so dobili svoje ime po njem. Novejše preiskave so ugotovile, da jih ni sestavil papež Gregorij sam; tudi ni pri teh napevih sodeloval. Preuredil je le bogoslužje in določil nova pravila za bogoslužno petje. Četudi nas loči od tega papeža že 13 stoletij, se ga verno ljudstvo hvaležno spominja, ko poje ali posluša pri božji službi gregorijanske speve.

„GOSPOD, USMILI SE...“

Papež Gregorij I. je tudi določil naj duhovščina in verno ljudstvo pred litanijami in v začetku mase pojeta ali molita: „Gospod usmili se...“ To je proseči klic božjega ljudstva k Bogu za pomoč. Tedaj so begale ljudi žalostne politične razmere, vojske in bolezni, zlasti kuga, ki je divjala v Italiji.

Papež Pelagij II., prednik papeža Gregorija I., je umrl za kugo. Toda po Gregorijevem mnenju je bila telesna kuga manjše zlo ko duhovna. Veliki papež toži nad razvalinami, nad škodo, nad grozami, ki so jih morali tedaj prenašati ljudje, katerih življenje je bilo mučeništvo, smrt pa zanje rešitev.

Več ko 20 let so v Italiji tedaj divjale vojske in prinašale s seboj strašno opustošenje in razdejanie. Italiji so grozili najprej Vzhodni Goti, pozneje pa Lombardi, ki so potem, ko niso mogli zavzeti Rima zasedli južne dežele. V Rim je pribežala velika množica beguncev, ki so potrebovali pomoči. Podobni dogodki so se ponavljali tudi med zadnjo svetovno vojsko, le imena so bila druga.

Ko je bil Gregorij izvoljen za papeža, je ukazal, naj se v Rimu opravljajo javno prošnje in molitve za odvrnitev kuge in drugih nadlog. Pred njimi naj se poje: „Gospod, usmili se...“ Začele so se javne procesije, pri katerih so se zbirali duhovniki, redovniki s svojimi predstojniki, redovnice, možje in žene, vdove in tudi otroci. Pa jih je tudi med csebami, ki so se udeleževali procesij, umrlo 80 za kugo. V takšnih razmerah je začel svojo odgovorno službo ta veliki papež. Njegovo srce je bilo tako usmiljeno, da se ni upal maševati, če je zvedel, da je v Rimu umrl kak revež od lakote. Mislil je, da je za vse osebno odgovoren. Iz ljubezni do Kristusa je vedno bolj pozabljal nase in živel za druge. Tako je sebe posve-

til in postal velik pred Bogom in ljudmi.

NAD 800 PISEM

V starem rimskem cesarstvu so ljudje pisali mnogo pisem. Ohranilo se je tudi okoli 800 pisem papeža Gregorija Velikega. To pa je le majhen del pisem, ki jih je pisal. Ta pisma nam odkrivajo njegovo veliko osebnost in globoko notranjost. Bil je otrok zelo krščanske družine. Njegova mati in dve teti redovnici so svetnici. Ena teta pa je odšla iz samostana, ker morda ni imela poklica, pa so jo zaradi tega vsi drugi družinski člani obsojali. Odlična rimska plemiška družina mu je torej posredovala dar krščanske vere.

BOGAT NA RAZVALINAH

Starši so sina Gregorija določili za javno službo. Ker je bil nadarjen in je imel velik smisel za resnično življenje, jo je že v mladosti tudi dosegel. Postal je mestni načelnik. Cesarske palače v Rimu so tedaj prazne samevale in razpadale. Tudi javna dela so počivala. Gregorij je v sijajnih svileh oblekah hodil med te razvaline. To nam dokazuje, da v zgodnji mladosti še ni bil pozoren na božji klic iz nebes.

Kmalu pa je spreemnil svoje mišljenje. Njegovo družino je večkrat prišla obiskat smrt. Posebno mu je pretresel srcé očetov odhod v večnost. Tedaj se je odločil, da bo spremenil svoje življenje in se

popolnoma odpovedal svetu. Pode-
doval je nekaj lepih posestev na
Siciliji. Porabil jih je za ustano-
vitev šesterih samostanov. Družin-
sko palačo v Rimu je spremenil v
benediktinsko opatijo. Tja se je
tudi sam umaknil in postal re-
dovnik.

PRESTROGA SPREMEMBA

Hotel se je hitro posvetiti. Ker
se je pa prestrogo postil, je zbo-
lel na želodcu. Ta bolezen ga je
potem vse življenje spremljala.
Mati mu jo je hotela olajšati. Po-
šiljala mu je na srebrnem pladnju
krožnik zelenjave. Toda ni uspela.
Vendar bolezen ni ovirala njegove
notranje sreče. Sam piše: „Kako
srečna je bila moja duša v samo-
stanu, kjer je mogla misliti samo
na nebeške reči!“

V opatiji, ki jo je sam ustano-
vil, je položil trdne temelje svoji
redovniški svetosti, premišljeval
večne resnice in se poglobljal v
sveto pismo in v nauke svetih cer-
kvenih očetov.

Toda redovnik Gregorij ni dolgo
užival miru v samostanu. Vrniti
se je moral kakor mnogo drugih
velikih, svetih oseb, ki so zapusti-
le zaradi Boga vse, kar so imele,
spet med svet. Papež mu je zau-
pal važno diplomatsko službo na
carskem dvoru v Carigradu. V tej
službi je že postal učitelj in vo-
ditelj duhovnega življenja. Pri iz-
vrševanju svoje zaupne službe je
ostal vedno pristni Rimljan. Ven-
dar je pisal neki izseljenki, da kar
ne more razumeti, zakaj se je tako

navezal na Carigrad in tako po-
zabil na Rim.

Svojih pisem ni več pisal v ti-
sti klasični latinščini, v kateri jih
je pisal papež Leon I., Vendar nam
njegova pisma jasno odkrivajo
njegovo plemenito srce, polno Kri-
stusovega duha in izredno veščino
njegove osebnosti. V njem se
združujeta dve različni dobi. Sta-
ra rimska doba in začetek sred-
njega veka. Zgodovinar Erich Cas-
spar iz Friburga, ki ni katoličan,
trdi, da je Gregorij najvežji kr-
ščanski značaj tedanjega časa. Z
Gregorijem se je začela nova doba
papeštva. Petrgala je vezi ome-
jitve in osamelosti. Papeži so te-
daj začeli reševati zadeve vsega
sveta in zdraviti rane vsega člove-
štva.

IMETJE UBOGIH

Poleg mnogih ustanov je imela
Cerkev tedaj tudi že veliko po-
sestev v Afriki, Franciji in na
Danskem. Papež Gregorij jim je
preskrbel modro upravo. Tako je
se je ohranila do leta 1870. Ta cer-
kvena posestva je papež Gregorij,
ki je imel pristnega krščanskega
duha, imenoval „imetje ubogih“. Zanimal se je tudi za stare, zapu-
ščene konjske hlapce in revne ži-
vinorejce in jim pomagal. Tudi
število tistih, ki so vsak mesec
dobivali podporo v žitu, olju in vi-
nu se je vedno bolj množilo. Med
temi je bilo tudi 3.000 redovnic,
ki so brez vseh sredstev pribežale
v Rim. Trdil je, da imajo ubogi
pravico do tega cerkvenega imet-

ja, katerega on ni lastnik, ampak le upravitelj in oskrbnik.

Papež Gregorij je prvi začel rabiti znane, za papeže značilne besede „služabnik božjih služabnikov“. Cesarju je pisal: „Res sem grešnik, vendar sem se z božjo pomočjo vadal v ponižnosti. Zato ne potrebujem nikogar, da bi me spodbujal zanj.“ Te besede nam lepo odkrivajo njegovo odločnost, iskrenost in samozavest. Značilno je tudi njegovo pismo, ki ga je pisal aleksandrijskemu patriarhu, ki se je potegoval za naslov „ekumenski“. V pismu pravi, da se noče odlikovati v naslovih, ampak le v vaji kreposti. Odklanja vse besede in naslove, ki bi pospeševali domišljavost in škodovali krščanski ljubezni. Iz teh besed spoznamo, da je bil papež Gregorij živahna, ognjevit, samostojna in odločna osebnost.

SKRB ZA RED V CERKVI

V Italiji, Afriki in Arlesu je tedaj vladal v verskem življenju velik nered. Papež Gregorij je spet napravil red. Skrbel je tudi za čisto življenje redovnikov in redovnic. Ker je sam sveto živel, je dajal tudi zelo jasna in modra navodila za krepostno, sveto življenje. Tudi svojo najvišjo pastirsko službo je modro in vzorno opravljal. Zato je imel velik ugled pri duhovnikih, zlasti dušnih pastirjih, ki so z velikim spoštovanjem njegova dušnopastirska navodila sprejemali in spolnjevali. Vsa njegova pisma in vsi njegovi

drugi spisi dokazujejo, je bil papež Gregorij Veliki izredno moder in goreč dušni pastir in da je velikodušno skrbel za duše svojih vernikov. Z resnostjo in modrostjo je združeval veliko izredno dobroto. Vse te njegove lepe lastnosti so bili očitni sadovi Svetega Duha, ki je deloval v njegovi notranjosti. Po navdihu Svetega Duha je tudi napisal svoje „Dušnopastirsko pravilo“ in 40 homilij, razlag nedeljskih evangelijev. Zelo je spoštoval sveto pismo in ga večkrat z veliko ljubeznijo bral. Pridobival je tudi izobrazence, da so ga brali. Nekemu zdravniku na cesarskem dvoru je priporočal, naj sveto pismo vsak dan bere in premišljuje, ker je to beseda, pismo vsemogočnega Boga stvarcem.

BOŽJI KONZUL

V njegovem značaju pa se kaže večkrat tudi rahla otožnost, melanholija. Temu se ne smemo čuditi. Papež Gregorij je bil izreden človek, tudi duhovno na taki višini, da ga tudi izobraženi ljudje niso razumeli. Težila ga je tudi izredna odgovornost, ki jo je imel v najvišji cerkveni službi in večinoma sam je moral reševati važne in pereče zadeve človeštva. Zato je imel papež Gregorij v Zahodni Evropi večji ugled ko tedanji vladarji. Bil je res „božji konzul“, ki je s svojim bistrim notranjim duhom že naprej videl propad rimske kulture, ki jo je tako spoštoval in cenil. Iz Germanije bodo prihajali v Italijo novi rodovi s

kulturo, ki še ni krščanska. V njegovem trpljenju bi mu bilo gotovo v veliko tolažbo, ko bi vedel, da bodo ti germanski rodovi čez nekaj stoletij že postali kristjani, ki bodo gradili novo krščansko kulturo srednjega veka. Toda tega tedaj še papež Gregorij Veliki ni mogel vedeti. Kljub temu je pogumno nosil križ svoje odgovornosti in je storil vse, kar je mogel kot Rimljan, kristjan, kot papež in svetnik za blagor Cerkve in človeštva.

V svoji modrosti in apostolski gorečnosti ni reševal klasične latinščine in umetnosti, ki je propadala, ampak je vztrajno sejal seme Kristusove blagovesti. Na vso moč se je prizadeval, da bi Lombardi v Italiji in arijanski Vzhodni Goti v Španiji sprejeli Kristusovo vero in stopili v Cerkve. V Rimu je tedaj večkrat videl anglosaksonske sužnje. Iz usmiljenja do njih in iz krščanske ljubezni do angleških prebivalcev, ki so bili tedaj še pogani, je poslal 40 benediktincev oznanjat evangelij britanskim otokom.

MISIJONAR

To je bil velik dogodek v njegovem življenju in v cerkveni zgodovini. Papež Gregorij I. je dajal tem misijonarjem modra, občudovanja vredna navodila. Ljudi, ki so v temi nevere, ni mogoče takoj spreobrniti. Kdor hoče priti na vrh visoke gore, ne sme delati velikih skokov, ampak mora iti novzgor polagoma, korak za korakom. Sveti Bonifacij je 150 let potem prinesel vero in latinsko bogoslužje Nemčiji in njenim prebivalcem. Tako je papež Gregorij Veliki sodeloval pri pokristjanjenju tudi germanskih narodov. Na to nas spominja njegov nagrobni spomenik, ki se glasi: „Spreobrnili si Anglijo s krščansko ljubeznijo. Pridobil si nove dežele za božje kraljestvo. To je bila tvoja želja, tvoja skrb, tvoje delo. Prosil si Gospoda, naj Ti pomnoži čredo. Bil si božji konzul, zato se raduj svoje zmage.“

Gregor Mali

Ne zadovoljujte se z besedami

Lenuh pravi: „Jutri bom inženir“... Dekle, ki se zatreska v sebičnega fanta, meni: „Ko bova poročena, bom spremenila njegov značaj“... Mati, ki misli, da ljubi, pa je slabotna, trdi: „Moj otrok je poreden, v dijaškem domu se bo že naučil ubogati“... Oče si utvarja: „Vem, da moj sin ni posebno nadarjen, toda hočem, naj se vpiše na univerzo!“... Besede in spet besede! In celi vlaki razočaranj v prihodnosti... Vsi se zadovoljujejo z besedami... Tudi jaz? Na katerem področju? V kakšnih okoliščinah? S kom?... Poišči, ugotovi, popravi!...

(Maršal Foch)

P. Gratry - prerok XIX. stoletja

Pater A. Gratry je bil soustanovitelj reda oratorijancev, član Francoske akademije, direktor kolegija Stanislas v Parizu in profesor na Sorboni. Umrli je 1872 v Montreux (Švica).

Čudno, da se v taki razdalji in sto let po prerokbah tega velikega misleca, znanstvenika in svetnika oglašča nekdo, ki je iz hvaležnosti za posredovano milost obiskal njegov grob v Montreux. Še bolj čudno je pa dejstvo, da se prav v neposredni bližini njegovega groba danes največ dela na to, da se njegove prerokbe uresničijo, medtem ko so ga v njegovi dobi zelo, zelo redki razumeli. Bil je eden izmed tistih tvornih mislecev XIX. stol., ki je s preroško jasnostjo risal današnji svet, kakršnega je videl in gledal pred seboj.

Iz njegovih številnih spisov naj tu navedem nekatere izjave njegovih: „Vidim, kako vstajajo močnejši narodi, vsi pripravljeni, da odpravijo bedo in revščino v cunjah in brlogih, ki ljudi tirajo v bolezen, bedo in lakoto. Vidim jih, kako se dvigajo pred vsem proti brlogom, domovom zla, greha in nevednosti, vzrokom revščine.

Vidim sijajna mesta, kjer tudi najrevnejši z lastnimi rokami zasluži svoj kruh pod lastno streho, katero obdaja isto zelenje in isto cvetje kot palačo bogatašev. Vidim vse ljudi kot zavedne in od-

govorne meščane, ki prispevajo svoj delež k življenju in vladi občine in države kot volilci in izvoljenci.“

Mož, ki je to pisal je živel okrog srede XIX. stol., bil sodobnik kraljice Viktorije in Napoleona III. ter učenec velikega francoskega znanstvenika Ampère — a na politehniki v Parizu. Kot tak je vedel za neslutene možnosti, katere so človeštvu nudila nova znanstvena odkritja. Kot kristjan je pa trpel, ko je videl, kako se človeštvo medsebojno mesari. Nekoč je rekel: „Na svojem delovnem mestu in še bolj pa v svojem mišljenju imam veliko sliko sveta pred seboj in skušam, da jo z gorečnostjo svoje molitve dvignem. Upam in sem celo prepričan, da bom s svojo molitvijo in morda s svojimi besedami izvajal svoj vpliv, in da ne bom umrl, ne da bi svetu bil dal pobudo za zmagoslavje luči, pravičnosti in evangelija o moči božji.“

Alfonz Gratry je bil duhovnik. Njegovo pojmovanje o dolžnosti kristjana se je zdelo mnogim takozvanim kristjanom in nekristjanom neortodoksno. Medtem ko je Karl Marx v svojem komunističnem manifestu tolmačil vlogo revolucionarja, je pater Gratry zapisal: „Naš čas zahteva novo vrsto kristjanov; ne take, ki spijo; rabimo borcev, rabimo delavcev.“

Dobro se zavedajoč lastnih mejá, je pravega kristjana takole označil: „To je človek, kateremu je Bog podaril milosti, katerih je vreden. Tak človek postane orodje božje za reševanje človeštva in oblikuje svojo dobo in svet.“

Peter Gratry v svojih delih podčrtuje potrebo velikega cilja. Prvi korak je osebnega značaja: „Svet, katerega hočete peljati v pravičnost, se ne bo predruožil, dokler se Vi sami ne boste predruožili, dokler se sami upirate in nočete začeti pri samem sebi. Če vi postanete nov človeški tip, potem bo možen tudi nov svet.“

Sprememba za patra Gratry-ja pomeni prizadevanje, da dosežemo, kar je npravstveno bolj popolnega. Podčrtuje štiri vidike tega prizadevanja: „Prvič srčna dobrota, drugič čistost, enostavna pristna poštenost in končno važna in edinstvena čednost — ljubezen — ki daje neomejeno.“

Gratry je bil prepričan, da ima zgodovina svoj smisel, katerega ji daje „božji krmar“. Če misliš, da tega Gospoda in Mojstra v sebi nosiš, potem mu reci tako naravnost in jasno, kot bi govoril s človekom, ki stoji pred teboj: „Govori Gospod, jaz poslušam.“ Bistveno pa je, da potem res poslušáš. Da pa lahko poslušáš, mora biti vse tiho okrog tebe; vsi ljudje in tudi vse knjige naj obmolknejo okrog tebe, da boš zares sam. Najbolj primeren čas za poslušanje Boga je zgodaj zjutraj, preden začneš z dnevnimi opravki.

Toda me boste vprašali: kako pa naj poslušamo? Najbolje je, da si vse zapišete, kar je Bog narekoval, ker spomin lahko vara.“

V tem je vsa Gratry-jeva skrivnost, ki vsakega človeka usposablja, da na višini svoje odgovornosti živi za svet. Nekemu mogočnemu vladarju tiste dobe je pisal: „Bog sam Vas hoče učiti in navdihovati. Skuša Vam objasniti, na kateri preokretni točki zgodovine stojite. Skuša Vam pokazati preosnovo Evrope, kakršno zahtevata pravičnost in neustavljiv razvoj krščanske družbe v miru in svobodi.“

Danes, sto let potem, ko je Gratry zapisal te besede, se dviga na tisoče ljudi vseh razredov in narodov, da ustvarijo svet, kakor ga je on videl. Navdajajo jih iste ideje, kot so njega prevzele. Če hočejo to revolucijo na svetu izvesti, se morajo naučiti iste discipline kot on. Gratry govori vsem ljudem XX. stoletja, ko pravi: „Vem, da jaz in Vi in vsi se lahko prepustimo toku, ki pelje v propad, ali pa v božjem imenu in v edinstvi s Kristusom rešimo svet v tej uri in preokrenemo — tok stoletja in zgodovine.“

Pa še naprej je videl pater Gratry, ko je zapisal: „Človeštvo bo zapustilo zemljo kot svetniki. Zelo malo bo takrat še ljudi na svetu in ti bodo majhni in tako redki, da se bodo iz hriba v hrib klicali.“

dr. Julija Payman

ZLATO VEČNEGA JUDA

Hugo Wast

„Naj jih Bog udari po nogah in kolenih, in naj roparji vdero v njihovo hišo, da bodo morali pebegniti iz nje. Naj časte tuje bogove iz kovine in iz lesa. In vojaki in vojske naj naskočijo mesto, v katerem žive, naj pobijejo sinove njihovih sinov, ki leže v zibeli in naj jim raztreščijo glave ob cestnem kamnu. In naj umre tuleč od bolečin in psi naj ližejo njegovo kri. In njegovo žito in vino in voli in krave naj se napolnijo s škorpioni in žabami in s črvi, ki bodo požrli njegovo lastno meso. In njegovo ime naj se zapiše v knjigo pogubljenja dvanajstih Izraelovih rodov.“

„Amen!“ so odgovorili drugi in sedli. Roš je ves v ognju nadaljeval:

„Brez moči zlata je Kahal šibkejši kakor Samson, ko ga je vrgla na tla Dalila. Toda Samsonovi lasje spet poganjajo. Zlato spet dobiva vrednost in je danes bolj v judovskih rokah kakor kdaj koli.“

Blumen, Halévy, Wolko, Migdal in Zytynski so otožno zavzdihnili.

Guttgold je potegnil iz žepa obkladek in ga začel božati, zakaj čutil je zbudljaje v jetrih.

Roš je nadaljeval:

„Dvesto let pred Kristusom so ljudje iz našega rodu začeli osvajati zemljo. Skrivnostna kača, Kahal, je odšla iz Jeruzalema pod vladno Salomonovo. Pet sto let pozneje je šele prišla v Grčijo, za Perikla. Toda sto let pred Kristusom že ni bilo, kakor poroča zemljepisec Strabo, kraja na zemlji, ki ne bi imel Judov. Drugo naše razdobje je bil Rim za Avgusta, tretje Madrid pod Karlom V, četrto Pariz pod Louisom XIV.; peti London z Rothschildi po Napoleonovem padcu, šesti Berlin z nastopom nemškega cesarstva. Zmerraj smo med mogočnimi narodi prihajali na površje po vojnah. Leta 1880, smo zavladali v Petersburgu, 1920 v New Yorku, 1940 bomo dobili oblast nad Tokiem, 1950 bomo imeli v rokah Buenos Aires. In šestnajst let let pozneje bo kača ujela z glavo svoj rep na Moabskih planja-

vah in prišla do Jordana pri Jerihi.“

Vseh šest je vstalo in se obrnilo proti zahodu, proti Jeruzalemu in spregovorili so v zboru:

„Halaka le Moše mi Sinai — tako je bilo rečeno Mojzesu na Sinaju.“

In Roš je nadaljeval:

„Zlato se bo dvignilo z vrtoglavo naglino... Veselimo se!“

„Veselimo se!“ so ponovili z mrtvaškim glasom mogočniki.

Elias Silberstein je pristavil z glasom klavca, ki obrača nož v grlu ubogega vola:

„V imenu Velikega Kahala in v imenu Večnega vas rotim, da ostanite zvesti zlato. In kdor nima zlata, naj proda svoje imetje in si ga kupi. To je naše prvo orožje! Toda zdaj, ko države nimajo več dolgov pri nas, moramo vihteti drugo judovsko orožje: splošno volilno pravico, volitve za vse, kar je treba omogočiti zlasti tujcem, ki prihajajo v državo po poslih ter na tihem sovražijo deželo, katero požirajo.“

Blumen je vprašal: „Zakaj volilno pravico?“

„Ker je to krajša pot za razkroj narodov. Dovolj je, če daš množici pravico, da se sama vlada, pa se bo spremenila v neurejeno čredo.“

„Tako je,“ je zamrmral Zytynski in mislil, da bo Rusija nad vse močna vse do tedaj, dokler ne bo pustila voliti nikogar drugega kakor svoje strankarje.

„Kahal ima še tretje orožje: propagando. V naših rokah je večina

dnevnikov in vse poročevalske družbe. Skoraj vsa gledališča in kinematografi so naši in pisatelji ter učenjaki morajo spraševati, kaj prija nam, če hočejo imeti uspeh. Zadnja leta so bili vsi pisatelji, ki so imeli uspeh, Judje ali Judom prijazni. Mi prinašamo modo, ki kvarijo gojimske ženske, in ustvarjamo javno mnenje in jemljemo ugled papistovski duhovščini, našemu velike-mu sovražniku. Mi dobivamo volitve in spravljamo svoje ljudi v zbornice, da predlagajo zakone, ki so pogodu nam in onemogočajo spletke, ki bi nam lahko škodile.“

Premolknil je za dolgo, potem pa je končal z bobnečimi besedami:

„Zlato, ki je umrlo, je spet vstalo. Zlato, neumrljivo božanstvo modernih časov, močnejše kakor je bilo v starih dneh, ko so ljudje častili bron in železo. Zlato je orodje vseh užitkov, je plačilo za vse napore, je cena za vse izdaje, je moč vseh vojska, je živec vojn in največja sila miru. Zlato je matica, iz katere se bo rodila vojna, ki bo uničila krščanski svet in vzpostavila Davidov prestol, da bo nanj sedel kralj njegove krvi, Antikrist, ki bo zbral veliko rdečo vojsko, uničil države in razvnel brezvladje. In ljudstva bodo zaznamovana na čelu in na roki z njegovo številko, kakor prerokujejo gojimske knjige...“

Vseh šest jih je vstalo in v zboru so vzkliknili:

„Amen!“

Roš se je poslovil, poljubil vse na usta ter jim zamrmral na uho

obredni pozdrav: „Lehana ab Jerušalaim — prihodnje leto v Jeruzalemu!“

Smrt Julia Rama je v trenutku, ko se je širila novica o ogromni prevari, katere žrtev je bil učenjak, vzbujala samo občudovanje in sožalje.

Ljudje so čutili, da je ta prevara rešila svet pred strahotnim polomom in niso mogli drugega kakor hvaliti učenjakovo genijalnost.

Še isti dan je izšel Adalidov razglas, ki je razložil vse, kar se je bilo zgodilo. V njem je Adalid daljal svoje knjige in knjige Južnoa-

meriške banke na razpolago vsakomur, kdor bi jih hotel pregledovati, da bi se izkazalo, da ni kupil niti grama zlata, odkar mu je začela cenati padati.

S tem je prerezal korenino vsem mrmrajočim govorilcem predsedkarjev, ki so bili skoraj vsi sinovi Talmuda.

Tistih, ki so imeli od vsega tega korist, je bilo na milijone. Bili so prebivalci po mestih, kmetje, ljudje vseh razredov in vsakršnega imetja in vsi so blagrovali drznost starega argentinskega bančnika in verovali v njegovo poštenje.

Ali si čustveno zrel oz. zrela?

Zrelost ali čustvena umirjenost je krepost, katere nikdar popolnoma ne dosežemo. Vedno se še lahko izpopolnjujemo z načrtnim zboljšavanjem.

1. Ali se moreš obvladati pravočasno?
2. Ali imajo tvoja čustva razumsko podlago?
3. Spoštuješ druge in upoštevaš njih potrebe in delovanje?
4. Ali si zmožen sam odločitve in odgovornosti?
5. Ali tvoje stališče upošteva tudi potrebe in želje bližnjega, ne pa samo tvojih lastnih?
6. Ali si čustveno uravnovešen, ker se ti to zdi pametno in socialno potrebno?
7. Ali smešiš svojega bližnjega zaradi njegovih napak, telesnih ali duševnih?
8. Ali upoštevaš želje zaročenke, zaročenca in ustrežeš če moreš?
9. Ali popustiš kadar gre za malenkosti in si trden, kadar gre za verska ali moralna načela?
10. Ali si plemenit, velikodušen?
11. Ali imaš smisel za humor?
12. Ali preneseš, da te kritizirajo — in se iz tega učiš?
13. Se skušaš izpopolniti, oz. se izpopolnjuješ?
14. Ali skušaš razumeti soljudi in jim pomagati v njihovih težavah?
15. Ali si vreden, da ti drugi zaupajo?

Priredila P. D.

(Povzeto po knjigi "Tres para el matrimonio", p. José Miranda)

NOVO VINO V NOVE MEHOVE

Tudi Cerkev je vstavljena v nenehni prenavljalni proces sveta. Tudi katoličani morajo v nove načine mišljenja in delovanja. Tudi Sveti Duh vodi na nova pota.

Nov duh zahteva novih struktur, novih ljudi, brez starih predsodkov in okorelih navad. Težko je, odpreti se novemu duhu, pustiti, da do kraja preveje notranjost. A so, ki nostranjost pred novim zapro. Niti primerjati nočejo novega s starim. Prepogosto govore: „Starina je boljša.“

Koncilska Cerkev se v vseh smereh trudi, da bi dala „novemu vinu“, koncilskemu novemu duhu, novih mehov. Koliko je npr. že prenaradila liturgijo!

Koncilski poudarek razvoja pa hkrati pomeni načelno zmago nad zaprtostjo le v preteklost, ki sta ji razvoj in „novo“ sumljiva in se dejansko pred njim zapira. Cerkev — po krepki podobi Janeza XXIII. — ni muzej, temveč življenje, ki ga je treba razvijati.

Kadar se živo bitje več ne prilagaja, kadar se osamuje, kadar se zapira teku stvari, kadar si ničesar več ne prisvoji, ničesar več ne proizvede, kadar je izgubilo stik s stvarnostjo in v prazno ponavlja kretnje starih časov, je živo bitje le še ovtomat in bo kmalo mumija: kretnje vse bolj hrome in kakor luč, ki ji primanjkuje olja, življenje brez hrane ugasne.

Nekateri so že po svojem značaju ali deloma po vzgoji v svojem duševnem ustroju ozki togi, zaprti za vsako oploditev po gorkem življenju sedanjosti. A te bitne omejenosti navadno ne čutijo, marveč živijo v prepričanju, da so „pravega duha“, „pristnega duha“, „prvotnega duha.“ Če so na vplivnejših mestih se imajo radi za „čuvanje resnice“ in se čutijo dolžne, da onemogočijo vse, kar ni po njihovi ožini in togosti.

Nekatere drži pri vztrajanju v preteklem otročji strah pred vsakim korakom v novo: kakor da bi bil vsak tak korak nujno popoln prelom z obstoječim, nekaj slepega, nespameto tveganje. Ne vidijo, da zrel človek, ki ima resničen čut odgovornosti, ne pazi le, da ne napravi napačnega koraka, temveč tudi, da ne duši življenja.

Povzeto po dr. K. V. Truhlarja
„Pokoncilskem katoliškem etosu“

DIALOG

O

DIALOGU

*Iz Guittonove knjige Dialog s
Pavlom VI.*

Guitton: Pascal je bil za dialog v najvišem smislu. Toda bil je tudi mož poln ognja. V nekem francoskem muzeju sem videl sliko, ki ga prikazuje v dialogu z njegovimi nasprotniki in doumel sem pripombe njegovega sodobnika, da je vedno govoril z jezo. Ali to pomeni, da spada ogenj k dialogu?

Papež: Obstaja ogenj jeze. Toda obstaja tudi ogenj ljubezni, nevolje, gorečnosti. Vse te vrste plamenov spadajo k dialogu.

Guitton: S tem se ne strinjam.

Papež: Vseeno sva v dialogu.

Guitton: Vendar v neenakem!

Papež: Dialog kljub temu poučarja enakost!... Po vašem bi bil dialog med očetom in sinom,

učiteljem in učencem, in zlasti med laikom in papežem nemogoč.

Guitton: Kako naj se ta enakost izpolni, ko je pa v življenju ni?

Papež: Zelo enostavno. Seveda ne s pomočjo zunanje situacije, s stopnjo obveščenosti, z avtoriteto, s starostjo, z nadarjenostjo ali celo z genialnostjo — ampak z močno ljubeznijo do resnice.

Samo zaradi obojestranske ljubezni do resnice je prišlo do tega dialoga, o katerem govorim, in ki je zelo malo podoben posvetnim dialogom, kjer hočejo uveljaviti samo svoj lastni razum in če so modri, tudi razum drugih — kot je, mislim, pripomnil La Bruyère.

O enakosti govorite kot o pogoju za dialog in trdite, vi sifist, da ta enakost ni mogoča med ljudmi. Z ozirom na zunanje okoliščine je mogoče biti neenak — namen pa ne pozna razlike. Akt čiste ljubezni brez nadaljnega izenači na primer grešnega in čistega. Prav tako izenači brezpogojna ljubezen do resnice tiste, ki jo skupaj resno iščejo.

Guitton: Toda, kje je enakost, ko na primer vernik razpravlja z ateistom? Eden veruje, drugi ne. Moji laični profesorji so mi rekli, da Kristus, ni mogel biti pravi filozof, ker ni sploh več nič iskal, ampak se je ravnal, kot da je že našel.

Papež: Tisti, ki so v oblasti resnice, so istočasni taki, kot je sploh ne bi poznali, ker so prisiljeni, da jo iz dneva v dan čiste-

je in globlje dojemajo. Tisti, ki resnice nimajo v posesti in iščejo iz vsega srca, so jo, kot pravi vaš Pascal, na neki način že našli. V enih in drugih vzdihuje duh, kakor bi rekel sv. Pavel.

Mislim, da sem to povedal že 8. decembra ob zaključku koncila. Toda bilo je že pozno in slavnosti so se zavlekale.

Kadar se množica zbira, čaka, posluša in se ponovno razhaja, ko se zbere pod prostim nebom in ne pod cerkvenim obokom in ni obdana s steklenimi okni, takrat mislim, da ni tiste zbranosti, kot jo ima v cerkvi zbrano ljudstvo. Njihovo petje izzveni v atmosfero. Njihovi pogledi se obračajo od slavnosti, ki ji ne morejo točno slediti, proti nebu, ki je tiho in vzvišeno, posebno v rimski zimi. Tudi jaz sem bil raztresen zaradi nepredvidene liturgije ob lakov temnomodrega neba in sonca. Zasedoval sem spirale in grožnjo svetlobe med nevihtnimi oblaki, kar je Claude le Lorain tako dobro naslikal.

Poslanice naslovljene na ves svet, ki jih je sveti oče pripravil in so jih kardinali prebrali v francoščini, niso našle zaželenega odmeva.

Čustvo in čudenje imata svoje meje. Človeška narava se na nekaj hitro navadi. Naveličana je, kar jo preveč in prepogosto draži.

Vzel sem v roke tekst poslanic in prebral mesto ki mi ga je papež določil in kjer je sam izpeljal neke misli sv. Avgušтина:

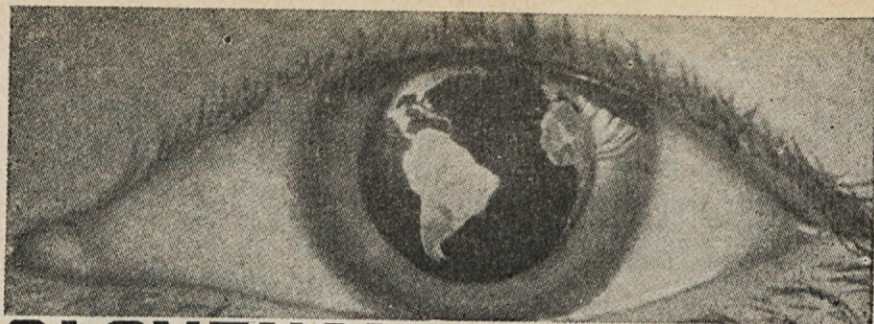
— Tudi za vas imamo poslanico, ki pravi: Išcite naprej ne da bi se utrudili in ne da bi kdaj obupali nad resnico. Spomnite se besede vašega velikega prijatelja sv. Avgušтина: Pusti nas iskati z željo, da bi našli; pusti nas najti z željo, da bi še naprej iskali. — Blaženi tisti, ki imajo v sebi resnico in še naprej iščejo, da jo obnovijo, poglobijo in dajo drugim. Blaženi tisti, ki resnice še niso našli, toda srca obračajo k njej; v današnji luči iščejo jutrišnjo luč, dokler ne pridejo do obilice svetlobe!

Tedaj mi reče sv. oče: Ali ste končali s kritiko, ali bom moral še naprej čakati?

Guittou: To ni nikakršna kritika. To so razlage ob robu.

Papež: Kritika ne ruši, ampak natančneje določa.

SLOVENCİ PO SVETU

Gorica — Mohorjeve 1969

Goriška Mohorjeva družba je za leto 1969 izdala naslednje štiri ljudske knjige: Koledar za leto 1969, Mladi vrtljak (Mirko Kunčič), Friderik Baraga (iz Celja) in Pajkova mreža (Franc Jeza). Za člane sta izšli še dodatni knjigi Hoja za človekom (dr. A. Trstenjak) in Začarani vrt (zbirka narodnih pravljič, pripovedk in basni).

Madagaskar — dva misijonarja

Po krajšem bivanju v Franciji sta odšla v misijone na otok Madagaskar Franc Buh, lazarist, ki je bil posvečen v duhovnika v Argentini leta 1954 in Silvester Česnik, posvečen v duhovnika v domovini leta 1967.

Trst — božični koncert

Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu je 12. januarja t. l. z velikim uspehom priredila tradicionalni koncert božičnih pesmi.

Beneška Slovenija — koncert

19. januarja so imeli beneški rojaki koncert božičnih pesmi v Lješah pri Klodiču.

Gorica — Doberdob

18. januarja je Društvo Hrast v Doberdolu priredilo Cankarjevo spominsko proslavo. Osrednji govor je imel prof. Martin Kranner, ki je prav o Cankarju položil doktorsko razpravo na neapeljski univerzi in sicer v slovenščini (Mati v Cankarjevih spisih).

Trst — lepaki

Konec januarja so tržaški Slovenci nalepili po mestu in v okolici lepake za „Mesec katoliškega tiska“. Na lepakih je bilo vabilo, naj naši ljudje radi berejo, širijo in podpirajo katoliški tisk. Imenovane so naslednje knjige in listi: Katoliški glas, Mladika, Pastirček, Naš vestnik, Mohorjeve knjige, Knjižice, Družina, Ognjišče. Nabir-

ka za slovenski katoliški tisk je bila na svečnico, 2. februarja.

Avstralija — slovenski napis

Na prvo nedeljo v novembru lanskega leta je p. Bazilij blagoslovil v Melbournu spominsko ploščo ob vhodu v slovensko cerkev sv. Cirila in Metoda. Napis se glasi: „Bratom in sestram, žrtvam vojnih grozot, postavili v spomin avstralski Slovenci.“

Kanada — Winnipeg

Slovenci v Winnipegu imajo pet let nazaj svojo cerkev, ki so jo v sodelovanju sami zgradili. Od tedaj se je zaradi hudih zim izselilo več slovenskih družin. To se posebej čuti pri skupnem farnem življenju. Sedaj živi v fari okoli 150 slovenskih družin. Imajo tudi slovensko šolo in po možnosti slovenske in verske prireditve.

Desetletnica slovenske šole. Dne 16. in 17. novembra je imela Jurčičeva carapachayska osnovna šola veliko slavlje. V soboto zvečer so se zbrali skoraj vsi njeni bivši učitelji in učenci na slavnostni večerji, v nedeljo pa blagoslovili prelep nov prapor, ki naj vedno družijo vse tiste, ki so enega srca, ene misli in enega duha. Imeli so skupno sv. mašo, akademijo, kosilo in popoldne še ljubko triglavsko pravljico igrati: „Jurček“. Veseli vsega božjega blagoslova vsi naši carapachayski javni delavci stopajo z novim zagonom na delo za narod.

SLOVENSKI DUŠNI PASTIRJI IN URADI

ANGLIJA — Franc Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9 (Tel. 01-735-66 55).

AVSTRIJA — Ciril Lavrič, Röm.-kath. Pfarramt Haid, 4052 Ansfelden (O.-Ö.) — Korotan, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII. — Janez Hafner, Theodor-Körnerstrasse 111, 8010 Graz. — Anton Miklavčič, Kapellengasse 15, 9800 Spittal/Drau. (Tel. 0-47-62/3-34-62). P. Štefan Kržišnik, Stift, 6422 Stams.

BELGIJA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liège, (telefon 01-23 39-10). — Kazimir Gaberc, 19 rue Louis Empain, Marcinelle (Hainaut), (Telefon 07/36 77 54).

ITALIJA — Slovenski dušnopastirski urad — Dr. Pavel Robič, via del Colli 8, Roma.

NEMČIJA — Lojze Škraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Mathildestrasse 18. (Telefon 623 76). — Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonnefeldstrasse 36. (Telefon 29 1305). — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2 Telefon 06-21/2-85-00). — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstrasse 15/I. (Tel. 72-2-78). — Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel.: Stuttgart 35 31 77). — Dr. Janez Zdešar in dr. Branko Rozman, Schubertstrasse 2/I, 8 München 15. (Telefon 53-64-53).

NIZOZMSKA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA — Jože Flis, Djurgårdsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Telefon 016/11 31 54).

SVETOVNE NOVICE

Za deželo v razvoju

„Brat v potrebi“ se imenuje letna nabirka po avstrijskih škofijah za potrebe dežele v razvoju. Doslej so zbrali 75 milijonov šilingov.

Čas miru

Konec lanskega leta je sv. oče zbranim kardinalom naznanil, da bo 11. oktobra 1969 sklical izredno sinodo, zborovanje, za miren premislek in rodovitno soodgovornost za potek življenja vesoljne Cerkve.

Po 450 letih

Leta 1970 bodo v Frankfurtu (Nemčija) katoličani in protestanti skupaj obhajali „Kirchentag“. Po 450 letih bo to prva javna verska prireditve, kjer bodo spet združeni katoličani in ločeni kristjani protestantje.

Osem diakonov

8. decembra lanskega leta je kardinal Leger posvetil skupaj z dvema krajevnima škofoma 8 diakonov za Camerun (Afrika). Vsi so poročeni: dva ravnatelja šol, dva učitelja, dva katehista, en bolničar in en podjetnik. Ohranili bodo svoje dosedanje poklice in obnem vršili novo diakonsko službo.

V Španiji so preklicali

16. decembra lanskega leta je bilo navzočih okoli tisoč ljudi ob otvoritvi prve judovske sinagoge v Madridu od 15. stol. dalje. Ob tej priložnosti je španska vlada preklicala odlok kraljice Elizabete iz leta 1392, ki je zahteval izselitev Judov iz Španije.

Moderni spreobrnjenec

Znani severnoameriški dramatik Tennessee Williams je pred kratkim prestopil v katoliško Cerkev.

Enakost žrncev

Angleški katoličani so si postavili za cilj tega leta, da bodo povsod preganjali kakršnokoli rasno razlikovanje v deželi. Izdelali so natančen delovni program, ki ga bodo postopno izvajali.

Duhovniški poklici na Madagaskarju

Na Madagaskarju narašča število duhovniških poklicev. V pokrajinskem semenišču je trenutno 95 bogoslovcev.

200-letnica buenoaireske župnije

Župnija Naša Gospa z Montserata v Buenos Airesu obhaja letos 200-letnico ustanovitve.

Japonski mladinski dnevnik

Skupina fantov in deklet, ki jih vodi misijonar p. Mazzocchi, so začeli izdajati v Kanoyji (Japonska) dnevnik z imenom „Rožni venec“, ki ga ureja imenovani g. pater. List uživa naklonjenost mestnih oblasti in ima nalogo, da povezuje vsa mladinska gibanja v mestu.

2 za pol milijona

Na Poljskem živi okoli pol milijona katoličanov vzhodnega obreda, večinoma so tu Ukrajinci, ki so jih Nemci izselili na Poljsko. Zanje skrbita samo dva duhovnika vzhodnega obreda in jima pomaga 16 kaplanov latinskega obreda. Zelo želijo, da bi dosegli samostojno cerkveno predstojništvo, a tožijo, da jih poljski škofje v tem ne podpirajo.

Poljski misijonarji

Kljub domačim težavam (morda prav zato?!) je poljska katoliška Cerkev razposlala v zadnjih desetih letih 150 misijonarjev, ki delujejo v Indoneziji, na Novi Gvineji, v Braziliji, Paragvaju, Ghani, Zambiji in Ugandi.

Umrli je Thomas Merton

11. decembra 1968 je umrl v Bangkoku (Tailandia) p. Thomas Merton (53 let), svetovnoznani pisatelj in filozof trapistovskega reda. Thomas Merton je najbolj znan po knjigi „Gora sedmerih vrhov“, v kateri opisuje svoje spreobrnje iz protestantizma v katoliško Cerkev.

437 bombardiranih cerkva

Med bombardiranjem v Severnem Vietnamu je bilo porušenih ali hudo poškodovanih 437 katoliških cerkva. Neki duhovnik je ob tem pisal v Pariz: „To ni bilo pomotoma ali neizbežno, ampak po naprej določenem načrtu.“

MOLITVENI NAMEN

Splošni: da bi se z vsemi dovoljenimi sredstvi borili proti tistemu tisku, ki ruši zdravo moralo in versko življenje.

Misijonski: da bi misijonski delavci prav doznali in sprejeli pomoč, ki jo nudi Cerkev deželam v razvoju.

Za domovino: z molitvijo in žrtvijo podprimo borbo med dobrim in zlom v slovenskem narodu.

novice iz slovenije

Slovenska cerkvena pokrajina. Apostolska delegacija v Beogradu je dne 2. decembra 1968 sporočila, da je sveti oče Pavel VI. sprejel enoglasni predlog jugoslovanske škofovske konference, sprejet na plenarni seji dne 22. septembra 1966, in ustanovil slovensko cerkveno pokrajino z metropolitnim sedežem v Ljubljani in s sufragansko škofijo Maribor.

Slovenija je tako dosegla v versko-pravnem pomenu to, kar je bila že davna želja: postala je ena cerkvena pokrajina.

Ko bo še koperska administracija postala redna škofija, bomo imeli dve škofiji: Maribor in Koper, in eno nadškofijo-metropolijo — Ljubljano.

Ob veselem sporočilu je slovenski metropolit nadškof dr. Pogačnik za-

pisal: „To se naj vernikom oznani. Bogu v zahvalo naj se na dan pred novim letom po vseh cerkvah in podružnicah, kjer je to dovoljeno in mogoče, slovesno potrkava. Ustanovitev lastne cerkvene pokrajine naj nas še bolj utrjuje v sinovski vdano-sti svetemu očetu.“

O tej prošnji so pisali tudi tuji časopisi, med njimi pariški „La Croix“.

Maša po 30. letih. Papeži so majhna, skromna, pa lepa vas na robu Slovenije, pod strmimi pečinami ob reki Čabranki v župniji Osilnica pri Kočevju.

Na pokopališču stoji starodavna cerkev kot ena izmed petih podružnic župnijske cerkve v Osilnici. Sv. Mihaelu posvečeni cerkvi maša vsak ponedeljek.

Zadnjih 30 let pa je zvonček v tej cerkvi molčal in oltar sameval.

Pod vodstvom župnika — dečana Pogorelca Antona iz Fare in s pomočjo dobrotnikov z onstran morja so vaščani cerkev tako popravili, da je mogla spet postati božja hiša.

V nedeljo, 17. novembra so popravljeno cerkev blagoslovili in bili v njej — po 30 letih — zopet pri sv. maši.

V osilniški župniji upajo, da bodo kmalu doživeli podobno, pa še večjo slovesnost v Čačiču, kjer popravljajo tamkajšnjo, na vsem Kočevskem najstarejšo cerkev.

Lazaristovski duhovnik dr. Jože Gracar, star 62 let, je dne 15. novembra po dolgi bolezni umrl v Beogradu.

Kajni je bil doma iz župnije Hlinje. Pred vojno je bil pet let urednik misijonskega glasila „Katoliški misijoni“, ki izhajajo sedaj v Argentini. Že pred začetkom vojne je odšel v Trst, da bi tam kaj pomagal voditi misijone po slovenskih župnjah. V Trstu je prevzel tudi vodstvo slovenske župnije Sv. Križ pri Trstu in jo vodil do leta 1960, ko se je že bolan vrnil v domovino in postal rektor cerkve na Mirnu. Nato je še pomagal v Celju, št. Jakobu ob Savi. Nazadnje pa je živel v Beogradu.

Župnik Franc Gornik — umrl. V torek, dne 26. novembra, je bil na Bledu pokopan župnik Franc Gornik.

Pogreba se je udeležila izredno velika množica ljudi z Bleda in dru-

gih okoliških župnij, kjer je rajni kot duhovnik deloval. Ob udeležbi 30 duhovnikov ga je pokopal dekan domače dekanije Anton Petrič.

Pokojni je bil rojen leta 1895 v metliški župniji. Za mašnika je bil posvečen 1922. Kot kaplan je deloval na Breznici in Komendi. Nato je šel kot izseljenski duhovnik za nekaj let v Francijo. Po vrnitvi iz Francije je bil dobri dve leti kaplan v Mengšu. Od 1929 do 1932 je bil kaplan na Bledu. Nato je bil do začetka vojne župnik v Begunjah na Gorenjskem. Med vojno je bil pregnan na Hrvaško. Leta 1947 je odšel pastirovat na Bled, kjer je ostal do srede leta 1962, ko je zaradi bolezni odšel v pokoj.

Salezijansko družino v Želimljah je dne 5. decembra zadela velika nesreča, ko je nenadoma umrl, zadež od možganske kapi, učitelj novincev Jože Kreslin, star šele 50 let.

Zaradi „Humanac vitae“

V mestu Bufalo (New York, ZDA) je krajevni škof msgr. McNulty odstavil sedem semeniških profesorjev zaradi njihovega javnega nasprotovanja okrožnici o „Človeškem življenju“ (Humanac vitae).

Liturgija v Španiji

Po anketi med laiki, duhovniki redovnicami je razvidno, da je v Španiji od 693 vprašanih duhovnikov 91% za liturgično obnovo; od 2.591 vprašanih redovnic jih je 82% za spremembe; od laikov jih je 90,5% za še večjo prilagoditev bogoslužja.

MED NAMI V ARGENTINI

18. misijonska veletombola. V pomoč vedno bolj številnim slovenskim romarjev je bila v nedeljo, 5. januarja, v Ateneo Don Bosco, Ramos Mejia, 18. misijonska veletombola.

Udeležba na tomboli je bila izredno velika. Razdeljenih je bilo nad 200 kvatern, 200 činkvinov in 50 tombol. Glavni dobitek je bil krasen living, dar tvrdke očeta in sina Milharčič.

Uspeh veletombole je bil stoodstoten. Zbranih je bilo nad 2000 dolarjev. Med rojaki pa je seveda tudi zrasla ljubezen do naših misijonarjev, ki širijo božje kraljestvo sredi poganškega sveta.

Družabna prireditve „Duhovnega življenja“. V nedeljo, 2. februarja, je bila na Slovenski pristavi v Moronu tradicionalna družabna prireditve revije „Duhovno življenje“.

Prireditve je lepo uspela. K temu je pripomoglo lepo vreme, velika udeležba rojakov in okrog 600 lepih dobitkov, ki so jih darovali prijatelji revije.

Nagradnega žrebanja naročnikov Duhovnega življenja so bili deležni: Zupanc Ivan, Belec Vid, Ogrin Matjevž, Vladimira Remec, Franc Klemenc, Viktor Potočnik, Pavel Belec, prof. Nadislava Laharnar, dr. Branko Rozman in Marija Rus.

Med dopisniki v Našo pošto v Božje stezice leta 1968 pa so bili nagajeni: Andrejka Kelc, Dobovšek Martin in Pavlinka, Majda in Marjanca Malalan, Veronika Faáfar, Lučka Zorko, Peter Klobovs, Vinko Lazar, Helenca Loboda, Monika, Adrijana, Saška Pezdirc in Marta Malovrh.

Kulturni dan v Mendozi. Mendoški Slovenci so ob 20-letnici svojega pevskega zbora priredili pravi „kulturni dan“, kot je prireditvi imenoval pri sv. maši g. duhovni vodje zvečer, 28. decembra, in v nedeljo, 29., Jože Horn. Spomnili so se dogodka, ko se je prvič v Mendozi oglasila slovenska pesem: na božič leta 1948.

Celje na Štajarskem.

„Duhovno življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar, R. Falcón 4158, Bs. As.

Reg. de la Prop. Intel. Nº 843.966.

Tiska Vilko SRL., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Ramón Falcón 4158, Bs. As.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019, Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slov. pisarna, Baragov dom, 6304, St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

Kanada: Ivan Marn, 131 Treeview Drive, Toronto 14, Ont., Canada.

Trst: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Italia.

Avstrija: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA: Celotna naročnina v Argentini in obmejnih državah 2.300 pesov; v ZDA in v Kanadi 7 dolarjev; v Avstriji 125 šilingov; v Italiji 2.800 lir; druge protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA na naslov: Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

Naslovna stran: Slovenski visokošolaki dom „Korotan“ na Dunaju, del dunajske univerze, pevski zbor, ena od 90 sob doma, oltarna slika s sv. Modestom in knezom Hotimirom. — Zadnja stran: cerkev sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.